

Jaarstukken 2019
Stichting Leerplan-
ontwikkeling (SLO)

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

slo



Jaarstukken 2019 Stichting Leerplan- ontwikkeling (SLO)

Enschede, 2 juni 2020

Kenmerk: Dir/4.5/20-067

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Inhoud

1.	Jaarverslag	4
1.1	Verslag van het bestuur	4
1.2	Verslag van de Raad van Toezicht	9
1.3	Inhoudelijk verslag activiteiten 2019	12
2.	Financiële informatie	16
2.1	Risicomanagement	16
2.2	Kengetallen	17
3.	Begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2024	18
4.	Balans per 31 december 2019	19
5.	Staat van baten en lasten	21
6.	Kasstroomoverzicht	22
7.	Waarderingsgrondslagen	23
8.	Staat van baten en lasten gespecificeerd	29
8.1	Cijfermatige toelichting	29
8.2	Tekstuele toelichting	33
9.	Toelichtingen	35
9.1	Toelichting op de balans per 31 december 2019	35
9.2	Toelichting op het eigen vermogen	39
9.3	Materiële vaste activa	40
9.4	Kortlopende schulden	41
9.5	Toelichting vorderingen	42
9.6	Specificatie personeelsvoorzieningen	43
10.	Financiële instrumenten	44
11.	Bezoldiging en WNT	46
11.1	Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders	46
11.2	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ...	47
12.	Honoraria van de accountant	49
13.	Resultaatsbestemming	50
14.	Verslag SLOA projecten	51
14.1	Verrekeningsformulier voorschotten SLOA	55
14.2	Bepaling bestemmingsfonds publiek	56
15.	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	57

1. Jaarverslag

1.1 Verslag van het bestuur

Het bestuur van SLO, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, biedt hierbij zijn jaarverslag aan voor het boekjaar dat geëindigd is op 31 december 2019.

Algemene doelstelling

SLO is een nationaal expertisecentrum met een unieke focus: de ontwikkeling van het curriculum in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs in Nederland. SLO verbindt ontwikkelingen in onderwijspraktijk, beleid, maatschappij en wetenschap.

In opdracht van de samenleving ontwikkelt SLO samen met het onderwijsveld de doelen, kaders en instrumenten waarmee scholen hun opdracht vanuit een eigen visie kunnen vervullen. SLO creëert inzicht en overzicht in curriculumvraagstukken en biedt onderwijs en overheid ruimte en rugsteun. Zo draagt SLO bij aan de ontwikkeling van relevant en samenhangend onderwijs - voor nu en in de toekomst.

Taken SLO

De taken van SLO laten zich als volgt omschrijven:

- SLO stelt samen met alle betrokkenen en in afstemming met de overheid ontwikkelagenda's op voor het curriculum, en voert deze uit in nauwe samenwerking met leraren, schoolleiders, onderwijsorganisaties en beleidsmakers.
- SLO is betrokken bij het opstellen en valideren van landelijke leerplankaders. Dit zijn bijvoorbeeld kerndoelen, eindtermen, examenprogramma's en referentieniveaus.
- SLO maakt samen met scholen voorbeelduitwerkingen en probeert deze uit in de praktijk. Dit kunnen lesmaterialen zijn, doorlopende leerlijnen of andere uitwerkingen van leerplannen.
- SLO bevordert kennis en deskundigheid op curriculumgebied op scholen en bij instellingen rondom de scholen, en draagt deze actief over zodat zij zelf hiermee aan de slag kunnen.
- SLO zorgt voor wetenschappelijke onderbouwing van haar werk en volgt als internationale uitkijkpost relevante ontwikkelingen in andere landen. We doen onderzoek en brengen publicaties en adviezen uit.

Juridische structuur

SLO is een stichting. De statutaire naam is Stichting Leerplanontwikkeling (SLO). SLO is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel Oost Nederland onder nummer 06085916. SLO is gevestigd in Enschede en heeft een nevenlocatie in Utrecht. Bestuurders zijn de heren J. Divis en S. Tromp.

Organisatiestructuur

SLO heeft de volgende primaire afdelingen:

- Primair onderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Advies & onderzoek
- Communicatie

Daarnaast is er één ondersteunende afdeling:

- Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkelingen

Interne strategie

Met de herformulering van de interne strategie in 2018 werd en is een transitie beoogd van de SLO-organisatie naar een flexibele netwerkorganisatie met professionals die beschikken over hoogwaardige vakinhoudelijke en onderwijskundige expertise en die het brede onderwijsveld intensief betrekken bij de SLO-activiteiten. Drie interne werkgroepen hebben in samenhang in 2019 gekeken naar de thema's: 'Co-creatie en samenwerking met externe deskundigen', 'Modernisering en standaardisering van

producten, diensten en processen', en 'Een communicatieve SLO'. Dit heeft geresulteerd in een document 'Werken met en voor het veld'. Het document is gepresenteerd tijdens de opstartbijeenkomst van begin juli 2019 voor de programmering 2020 en is projectleiders behulpzaam bij het opstellen van hun projectplannen en subsidieverzoeken.

Professionalisering

Een belangrijke pijler onder de gewenste strategische verandering van SLO en haar medewerkers en werkwijzen blijft professionalisering. Voor de jaren 2018-2019-2020 zijn hiervoor extra middelen begroot. Het plan Professionele Ontwikkeling maakt onderscheid tussen:

- SLO-brede activiteiten voor alle of groepen van medewerkers, bekostigd uit het centraal belegde organisatiebudget en
- Individuele en afdelingsactiviteiten, bekostigd uit de afdelingsbudgetten.

In vervolg op de SLO-brede ontwikkeldag 'Het goede gesprek' die tot doel had om de organisatie te helpen een gemeenschappelijke taal en gewoontes te ontwikkelen, is in 2019 een aantal vervolgmodes aangeboden die een verdiepingsslag maakten op thema's die tijdens de ontwikkeldag aan de orde waren. Diverse collega's hebben aan deze vervolgmodes deelgenomen.

In het plan Professionele Ontwikkeling is één van de elementen de continue leerplankundige professionalisering. De directie heeft daartoe onder andere de werkgroep Frisse Blikken in het leven geroepen die zich samen met de organisatie buigt over vragen als 'Curriculumontwikkeling: hoe kijken wij als SLO daar eigenlijk tegenaan?' 'Hoe kunnen wij ons als SLO optimaal ontwikkelen en nog beter worden?' De werkgroep verzorgde in 2019 de opening van het nieuwe curriculumjaar 2019-2020 met een inleiding over wat vloggen zou kunnen betekenen voor onze zichtbaarheid in het veld. Ook een tweede bijeenkomst 'showen en shoppen' werd onder auspiciën van de werkgroep georganiseerd. Tijdens die bijeenkomsten delen SLO-medewerkers hun opgeleverde producten en diensten met elkaar, waarbij het gaat om zowel nieuwe producten als 'golden oldies' die in een nieuw jasje zijn gestoken. Dit alles om samenhang en samenwerking in de organisatie te versterken.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek

De resultaten van het MTO dat eind 2018 plaatsvond, hebben geleid tot diverse verbeteracties op afdelings- en op organisatieniveau. De verbeterthema's die op organisatieniveau zijn geformuleerd, zijn 1) feedback geven en ontvangen, 2) vertrouwen vergroten, 3) inrichten van ons werk en 4) vergroten van het (zelf)reflecterend vermogen. In 2019 is hieraan op verschillende manieren aandacht besteed, zowel op organisatieniveau als op het niveau van de afdelingen.

Aanvankelijk was het idee eind 2019 op een aantal thema's een kleine enquête uit te zetten onder de medewerkers om de stand van zaken op die thema's te peilen. Daar is echter van afgezien, omdat de verbeterthema's expliciet in de ronde functioneringsgesprekken aan de orde zijn gesteld en op die manier inzicht is verkregen in hoe medewerkers aankijken tegen de vier genoemde verbeterthema's.

CMS

In 2018 is de overgang naar het nieuwe CMS voorbereid, waarbij alle bestaande websites onder de loep zijn genomen en bezien is welke content wordt overgezet en welke niet. Begin maart 2019 is het nieuwe CMS gelanceerd. Afgezien van de noodzakelijke technische vernieuwing was het ook een wens van de gehele organisatie om het taalgebruik meer af te stemmen op de doelgroep van SLO: de leraar. Bij het omzetten van teksten is daar aandacht aan besteed, onder andere via de methode pair writing waarbij medewerkers samen met een coach vanuit de praktijk werken aan hun schrijfvaardigheid en geschreven teksten meteen geplaatst konden worden. De externe reacties op de nieuwe website zijn zeer positief.

Huisvesting

Op 22 juli 2019 bracht de OR een positief advies uit over het voorgenomen besluit van de directie tot herhuisvesting SLO op één centrale locatie in Amersfoort. Op grond daarvan heeft de directie op 6 september 2019 een definitief besluit tot herhuisvesting geformuleerd dat formeel ter goedkeuring is aangeboden aan de Raad van Toezicht. De RvT heeft deze goedkeuring verleend op 11 oktober 2019. Daarmee kon de directie de zoektocht naar en onderhandelingen over een nieuwe locatie formaliseren. In december 2019 is overeenstemming bereikt met de eigenaar van het pand aan het Stationsplein 1 te Amersfoort over huur van 2000m² voor een periode van vijf jaar, met een optie tot

verlenging met nog eens vijf jaar. In het kader van artikel 4:71 van de Algemene wet bestuursrecht heeft SLO het Ministerie van OCW toestemming gevraagd voor het beëindigen van de huurovereenkomsten voor de locaties in Enschede en Utrecht Overvecht en voor het aangaan van de huurovereenkomst van de locatie Amersfoort. Deze goedkeuring is op 13 december 2019 bij brief verleend. De kosten van de verbouwing van de locatie Amersfoort (ca € 1,2m) alsmede de kosten van de verhuizing worden meegenomen in de exploitatie.

Financiën

Ook in 2019 is gewerkt aan het optimaliseren van financiële processen en procedures. Het format voor de periodieke rapportages, bedoeld voor directie en RvT, is verder verbeterd en door de directie en de RvT goedgekeurd. In 2020 zullen er ten bate van de RvT twee periodieke rapportages worden opgeleverd, een t/m periode 4 en de tweede t/m periode 8.

In 2019 zijn er flinke stappen gezet met de herinrichting van het financiële gedeelte in AFAS. Deze herinrichting moet het mogelijk maken automatisch de periodieke rapportages, de begroting en de jaarrekening samen te stellen. Ook de projectmodule inclusief uren zal verder geoptimaliseerd worden.

Loon- en functiegebouw

De voorgenomen herziening van het loon- en functiegebouw is in 2019 opgestart nadat een externe organisatie was gevonden die het traject zou begeleiden. Het bleek echter voor die externe organisatie lastig grip te krijgen op wat met name de functie leerplanontwikkelaar in al zijn facetten inhoudt. In de loop van 2019 is besloten de organisatie van het traject aan te passen en de beschrijvingen meer door SLO zelf ter hand te nemen. Een en ander liet onverlet dat begin 2020 is besloten de samenwerking met de externe partner te beëindigen. Het gehele traject zal na de zomer van 2020 opnieuw, met een andere externe organisatie, worden opgepakt.

Strategisch personeelsbeleid

In verband met de krappe bezetting op HR, de hoeveelheid aan projecten (cultuurontwikkeltraject, herijking loon- en functiegebouw, herinrichting AFAS), maar ook het inrichten van het programmamanagement Curriculum.nu is in 2019 nog niet gestart met het opzetten van het proces strategische personeelsplanning (SPP). Dit traject zal worden gekoppeld aan de uitwerking van de nieuwe strategie en is doorgeschoven naar 2020.

IT

In 2019 is SLO overgegaan naar Microsoft Direct Access (DA), waardoor SLO-medewerkers overal gebruik kunnen maken van de SLO-interne samenwerkingsomgeving. In 2019 is aan alle medewerkers een nieuwe laptop verstrekt waardoor iedereen ook daadwerkelijk overal kan werken. Alle desktops zijn inmiddels vervangen.

In samenwerking met een externe partner is een zogenaamde roadmap IT opgesteld. De redenen waren tweeledig: de aanwezige apparatuur was verouderd en werd niet langer door de leverancier ondersteund. De tweede reden is de voorgenomen verhuizing naar de nieuwe locatie en de onwenselijkheid daar te investeren in nieuwe apparatuur. Daarmee lag de gang naar de cloud voor de hand: het is goedkoper, flexibeler en veiliger. De benodigde extra beveiligingsmaatregelen zijn getroffen. Alle systemen zijn inmiddels gemigreerd naar de cloud.

In juli is de lokaal aanwezige telefooncentrale vervangen door een centrale in de cloud. De vaste nummers (de 053-nummers) zijn nu gekoppeld aan de mobiele nummers, en alle SLO-medewerkers beschikken inmiddels over een mobiele telefoon. De bereikbaarheid is hierdoor vergroot.

Via een aantal pilots wordt gezien of de samenwerkingsomgeving Teams als vervanger voor de huidige fileservers kan gaan functioneren. Een voordeel van Teams zou kunnen zijn dat zowel intern als met externe partners samengewerkt kan worden. Op basis van de resultaten van de pilots zal een besluit genomen worden.

Ondernemingsraad

Bestuurder en OR hebben in 2019 zes keer een formele Overlegvergadering belegd. Bij de vergadering van 5 februari waar OR en bestuurder de algemene gang van zaken bespraken, was tevens een delegatie van de Raad van Toezicht aanwezig. Op de agenda voor 2019 stond als belangrijk punt de huisvesting en uiteindelijk de adviesvraag voor vestiging van SLO op één locatie, Amersfoort. Bij de bespreking van het standpunt van de OR bij die adviesvraag was eveneens de RvT in de persoon van de voorzitter aanwezig. Andere punten in het overleg in 2019 waren de bevindingen en actiepunten naar aanleiding van het medewerkers tevredenheidsonderzoek en daaraan gekoppeld die van de ontwikkeldag 'Het goede gesprek', de opstart van de herziening van het loon- en functiegebouw en de voornemens van de bestuurder voor inrichting van de realisatiefase van Curriculum.nu. Verder werden de gebruikelijke zaken als jaarrekening, periodieke rapportages en begroting geagendeerd ter informatie.

Programmering en Curriculum.nu

De instellingssubsidie 2019 bestond uit vier programmablokken:

- A. Traject landelijke herziening van het curriculum
- B. Projecten curriculumontwikkeling en -invoering
- C. Curriculumonderzoek en ontsluiting kennis
- D. Leerplan gerelateerde activiteiten

In blok A worden activiteiten onderscheiden die in samenspraak met het Bureau en de Coördinatiegroep (CG) zijn ingevuld. Het betreft de activiteiten van de negen Ontwikkelteams (OT's). De betrokken SLO-medewerkers functioneren 'op de achtergrond' als inhoudelijke en procesbegeleiders en het adagium in de OT's is *teacher in the lead*. De OT's hebben begin mei hun bouwstenen opgeleverd, waarna 'het veld' tot augustus in de gelegenheid werd gesteld te reageren. Dit heeft nog geleid tot bijstellingen van de bouwstenen. Op 10 oktober heeft de Coördinatiegroep zijn advies aangeboden aan de minister. Aanvankelijk was het de bedoeling dat de Tweede Kamer zich in december 2019 nog zou uitspreken over het advies en de beleidsreactie van de minister. De Tweede Kamer wilde evenwel via een aantal hoorzittingen experts en andere betrokkenen horen over het advies. Naar verwachting vindt de Kamerbehandeling medio 2020 plaats.

Nadat reeds in het najaar van 2018 SLO-intern werd gestart met het nadenken over de realisatiefase Curriculum.nu en over hoe deze organisatorisch vorm te geven, heeft dit al in het voorjaar e.v. van 2019 een vervolg gekregen. SLO is onder voorbehoud van de uitspraken van de Tweede Kamer voornemens de activiteiten voor de vervolgfase van Curriculum.nu samen te brengen in een zogenaamd programmateam dat de vervolgactiviteiten aanstuurt en de samenhang bewaakt. Een tweede taak van het programmateam is de logistieke organisatie van het vervolg. Deze voorgenomen werkwijze kon op instemming rekenen van OCW en de CG, alsmede SLO-intern.

Externe ontwikkelingen

Stakeholdersonderzoek

SLO heeft in het voorjaar 2019 een externe onderzoeker opdracht gegeven om nader te verkennen en na te gaan wat de opvattingen en behoeften zijn van stakeholders nu en in de nabije toekomst. Daarbij stond centraal hoe de huidige functie van SLO wordt ervaren en beoordeeld, wat de visie is op curriculumontwikkeling en aan welke soort en inhoud van informatievoorziening, visie- en expertiseontwikkeling en andere vormen van ondersteuning men in de komende jaren behoefte heeft. In de periode maart-april 2019 zijn in totaal zestien gesprekken gevoerd met stakeholders. Het ging om vertegenwoordigers van landelijke onderwijsorganisaties (sectororganisaties, vakbonden, ouderorganisatie, schoolleidersorganisatie, onderwijsuitgevers), een wetenschappelijke instelling, het CvTE, en daarnaast om een directeur van een lerarenopleiding, leraren uit het primair en voortgezet onderwijs en om vertegenwoordigers van landelijke vakverenigingen. De bevindingen zijn gedeeld met de gesprekspartners tijdens een tweetal haardvuursessies, alsmede met OCW in het licht van de SLOA-evaluatie die in 2020 zal worden uitgevoerd. De resultaten zullen worden meegenomen in de uitwerking van een nieuwe Strategische Koers in 2020.

Adviesraad SLO

In het voorjaar van 2019 is de (nieuwe) Adviesraad van SLO van start gegaan. Het uitbreiden en verankeren van horizontale legitimering is één van de ankerpunten van de Strategische Agenda van

SLO. De (her)oprichting van een Adviesraad kan daarin worden gezien als een belangrijk instrument. De Adviesraad heeft een tweetal specifieke doelstellingen, namelijk een strategisch-inhoudelijke: ophalen van adviezen over diverse thema's van SLO vanuit verschillende maatschappelijke perspectieven, en een strategisch-relatieve: het creëren van ambassadeurs op hoog niveau op de diverse thema's.

Vooruitblik naar 2020

In juni 2020 sluit SLO haar kantoren in Enschede en Utrecht Overvecht en verhuist naar de nieuwe locatie in Amersfoort. De inrichting van die locatie, met aandacht voor werken, ontspannen en ontmoeten, staat in de eerste maanden van het jaar op de agenda.

Intern zal het realiseren van de open en professionele cultuur een voortdurend aandachtspunt zijn. Ook wordt het loon- en functiegebouw herzien.

De vertraagde politieke besluitvorming over het vervolg op Curriculum.nu en de Coronacrisis vormen risico's in de bedrijfsvoering. De insteek is om door terughoudendheid bij het invullen van vacatures, met nadere afspraken met OCW en eventueel met gebruikmaking van de NOW-regeling deze risico's te beheersen.

Enschede, 2 juni 2020

J. Divis, algemeen directeur/bestuurder
S. Tromp, directeur innovatie/bestuurder

1.2 Verslag van de Raad van Toezicht

1. Samenstelling en remuneratie RvT

In februari 2019 heeft de RvT zijn functioneren in 2018 geëvalueerd. Naast deze jaarlijkse collectieve zelfevaluatie voert de voorzitter ook evaluatiegesprekken met de individuele leden.

In de jaarlijkse zelfevaluatiebijeenkomst heeft de RvT tevens de functioneringsgesprekken van de Remuneratiecommissie met de bestuurders voorbereid en over de resultaten daarvan gerapporteerd aan de RvT.

In verband met het verloop van hun eerste termijnen per 31 december 2019 heeft de RvT besloten prof. dr. M.L.L. Volman en drs. J.H. van der Vegt per 1 januari 2020 voor vier jaar her te benoemen als lid van de RvT.

Per 1 januari 2021 treden prof. dr. W.M.G. Jochems en mr. A.C. Wallast conform rooster af als lid respectievelijk als voorzitter van de RvT. De RvT heeft met betrekking tot deze vacatures besloten dat de vicevoorzitter drs. J.H. van der Vegt per die datum (1 januari 2021) de heer Wallast als voorzitter van de RvT opvolgt en dat de andere vacature (Jochems) per 1 januari 2021, via een externe werving- en selectieprocedure wordt vervuld. Dat betekent dat de RvT op 1 januari 2021 vijf en niet langer zes leden gaat tellen.

In de decembervergadering van 2019 heeft de RvT deze mutaties vastgelegd in een gewijzigd rooster van aftreden.

Per 1 januari 2020 is de samenstelling van de RvT als volgt:

- mr. A.C. Wallast, voorzitter
- drs. J.H. van der Vegt, vicevoorzitter
- dr. A. Geurtsen
- E. Diender-van Dijk mcm
- prof. dr. M.L.L. Volman
- prof. dr. W.M.G. Jochems
- Auditcommissie:
- dr. A. Geurtsen, voorzitter
- E. Diender-van Dijk mcm
- Remuneratiecommissie:
- drs. J.H. van der Vegt, voorzitter
- mr. A.C. Wallast
- Commissie Kwaliteit
- prof. dr. W.M.G. Jochems, voorzitter
- prof. dr. M.L.L. Volman

De vergoedingen voor de leden van de RvT zijn, ook in 2019, niet gewijzigd en luiden als volgt:

De vergoeding voor de voorzitter bedraagt op jaarbasis € 12.000,-. De vicevoorzitter en overige leden van de RvT ontvangen op jaarbasis een vergoeding van € 8.000,-.

2. De speerpunten van het toezicht in 2019

De RvT heeft in 2019 acht keer vergaderd. Daarnaast hebben er diverse vergaderingen van de audit-, kwaliteits- en remuneratiecommissie plaatsgevonden.

Per 1 januari 2019 is de transitie en daarmee verbonden reorganisatie van SLO formeel-juridisch afgerond. De transitie van de afgelopen jaren hing (nauw) samen met de (noodzakelijke) betrokkenheid van SLO bij de opzet en uitvoering van eerdere politieke besluitvorming om een nieuw toekomstbestendig curriculum voor het funderend onderwijs in te voeren. Om die betrokkenheid geloofwaardig en effectief te kunnen invullen moest SLO, ondanks een kleiner budget, al werkende weg veranderen in een vraaggerichte open netwerkorganisatie (de transitie), echter met behoud van de hoge curriculaire expertise en ervaring.

Een aantal onderwerpen voortvloeiend uit de reorganisatie liepen qua realisatie/implementatie nog door in 2019. De belangrijkste hiervan (toekomstige huisvesting van SLO, voortgang van Curriculum.nu en de toekomstige rol en positie van SLO binnen het onderwijsstelsel en het onderwijsveld) vormden in 2019 de rode draad van het toezicht van de RvT.

Qua huisvesting is SLO de laatste jaren op twee plaatsen gevestigd (Enschede en Utrecht). Enschede is de hoofdvestiging, terwijl de nevenvestiging Utrecht door SLO en het onderwijsveld vooral gebruikt wordt als werkplaats voor Curriculum.nu. In 2019 heeft de directie, na een zorgvuldig verlopen besluitvormingsproces, besloten de huisvesting van SLO per 1 juli 2020 te concentreren in één vestiging in Amersfoort. De RvT heeft dit besluit unaniem goedgekeurd. Positief element daarbij was dat de ondernemingsraad over dit besluit positief adviseerde.

Ook de voortgang van Curriculum.nu is door de RvT intensief gevolgd. Niet alleen is er veel aandacht besteed aan de fase van Curriculum.nu waarin in 2019 de bouwstenen voor het nieuwe curriculum moesten worden ontwikkeld en opgeleverd, maar ook en vooral is er vooruitgekeken naar de wijze waarop SLO betrokken is/kan zijn bij de realisatiefase van Curriculum.nu in 2020 en volgende jaren. Jammer is dat de politieke besluitvorming over het vervolg (realisatiefase) van Curriculum.nu in 2019 niet is afgerond, terwijl die besluitvorming voor SLO en haar bedrijfsvoering wel significante gevolgen kan hebben.

Tenslotte hebben directie en RvT intensief gesproken over de toekomstige rol en positie van SLO binnen het onderwijsstelsel en naar het onderwijsveld toe. Belangrijke katalysator voor deze gesprekken was de evaluatie van de Wet SLOA, waarin thans de positie van SLO als (onderwijs)stelselorganisatie is verankerd. Bedoelde evaluatie zou in 2019 plaatsvinden, maar is doorgeschoven naar 2020. De RvT betreurt dit uitstel, omdat daardoor nog geen volledige duidelijkheid bestaat over de toekomstige rol/positie van SLO binnen het onderwijsveld. Een duidelijkheid, die voor de RvT voor het invullen en dragen van haar toezichthoudende verantwoordelijkheid echter wel van belang is.

Uitgangspunt van directie en RvT voor deze evaluatie is, dat SLO ook na 2020 deel blijft uitmaken van het onderwijsstelsel, maar binnen dat wettelijk kader als stelselorganisatie ruimte heeft om het onderwijsveld te ondersteunen in zijn curriculaire activiteiten, al dan niet als gevolg van Curriculum.nu.

3. De overige inhoud van het toezicht

Behalve aan huisvesting, Curriculum.nu en de toekomstige rol en positie van SLO binnen het onderwijsstelsel heeft de RvT ook aandacht geschonken aan hierna genoemde onderwerpen.

Kwaliteit

In 2019 hebben directie en RvT (de commissie kwaliteit) regelmatig overlegd over de borging van de kwaliteit van dienstverlening van SLO. Bijzondere aandacht is daarbij geschonken aan kwaliteitsborging van curriculaire activiteiten die door SLO in co-creatie met het onderwijsveld worden verricht.

HRM

In 2019 heeft de directie met de RvT gesproken over de uitkomsten van het medewerkers tevredenheid onderzoek (MTO) en over het, naar aanleiding daarvan, opgestelde actie- en verbeterplan.

De directie heeft in 2019 de RvT ook geïnformeerd over de wijze waarop in 2020 een nieuw salaris- en functiegebouw voor SLO wordt ingericht.

Stakeholders

In 2019 zijn de uitkomsten van het stakeholders onderzoek met de RvT en daarna met de commissie kwaliteit besproken. De opbrengsten daarvan komen in 2020 nog een keer in de RvT aan de orde.

Externe Adviesraad

In 2019 is er, na overleg met de RvT over opzet, samenstelling en doel daarvan, een externe adviesraad voor SLO ingesteld.

Ondernemingsraad

In 2019 heeft de RvT twee keer de ondernemingsraad ontmoet. In één bijeenkomst is naast aandacht voor kennismaking met de ondernemingsraad in nieuwe samenstelling, ook gesproken over de algemene gang van zaken bij SLO. De tweede bijeenkomst was een overlegvergadering tussen directie en ondernemingsraad waarin het voorgenomen huisvestingsbesluit en het (voorlopige) advies van de OR is besproken/toegelicht.

Financieel

In 2019 heeft de RvT, in samenspraak met de directie, met ingang van de controle van de jaarrekening 2019, de heer M.A. Rozendaal RA van Van Ree, accountants, benoemd tot externe accountant. In 2019 heeft de Auditcommissie (AC) samen met de directe en de externe accountant aandacht besteed aan de kwaliteit van de administratieve organisatie (AO), de werking van de interne controle/beheersing en over de frequentie en opzet van de periodieke rapportering.

In 2019 zijn in het Reglement van Bestuur en Toezicht afspraken vastgelegd over de rol/positie waarin de interne controller tot de RvT staat.

De van een goedkeurende controleverklaring voorziene jaarrekening 2018 is door de RvT unaniem goedgekeurd. De RvT heeft de directie naar aanleiding van de goedkeuring van de jaarrekening over 2018 ook gedechargeerd voor het gevoerde beheer en beleid.

Eind 2019 heeft de RvT een “romp” begroting 2020 (voorlopig) goedgekeurd. Omdat politieke besluitvorming over de realisatiefase van Curriculum.nu pas in 2020 plaatsvindt, konden in deze rompbegroting nog geen reële kosten en opbrengsten van de realisatiefase van Curriculum.nu worden opgenomen. Zodra daarover meer duidelijkheid is en deze politieke besluitvorming daartoe aanleiding geeft, zal de directie in 2020 een gewijzigde begroting 2020 aan de RvT ter goedkeuring voorleggen.

Ten slotte

2019 was het jaar waarin een jarenlange gedachtewisseling over de toekomstige huisvesting van SLO werd afgerond. 2019 was ook het jaar waarin de resultaten van de eerste (ontwikkel) fase van Curriculum.nu aan de Minister van OC & W werden aangeboden. Beide onderwerpen zijn, naast allerlei andere zaken, qua gevolgen soms erg intensief en uitdagend geweest voor medewerkers en directie. Het respect van de RvT gaat dan ook uit naar de medewerkers en directie, die vaak onder lastige en soms ook onzekere omstandigheden toch met veel inzet en betrokkenheid een bijdrage hebben gegeven aan een gezonde toekomst van SLO. Wij willen medewerkers en directie daarvoor hartelijk danken.

Enschede, 3 juni 2020

mr. A.C. Wallast
voorzitter Raad van Toezicht

1.3 Inhoudelijk verslag activiteiten 2019

In deze paragraaf wordt verslag gedaan over een aantal sector overstijgende thema's, over vakvernieuwing en examenprogramma's in de bovenbouw en over communicatie.

Sectoroverstijgende thema's

Om *doorlopende leerlijnen* in het onderwijs te versterken heeft SLO workshops gegeven en voor onderwijsadviseurs masterclasses georganiseerd op het thema het jonge kind, met als doel het educatief handelen te versterken voor voorschoolse en vroegschoolse educatie. Omdat het toets besluit in juni 2018 is gewijzigd, zijn de meest gebruikte observatie-instrumenten geanalyseerd op de ontwikkeldoelen voor deze leeftijdsgroep. SLO heeft leerplankundige ondersteuning gegeven aan een aantal 10-14 scholen en scholen die in de tweede pilot zijn gestart. Leerlijnen en leerdoelen in leerlingentaal zijn verder ontwikkeld en uitgetest. De nieuwe database voor de digitale leerlijnen is uitgetest door diverse partijen en is gekoppeld aan de vernieuwde website Leerplan in beeld. Met een aantal scholen heeft SLO ook in 2019 gewerkt aan handige tools op basis van de digitale leerlijnen om meer maatwerk te kunnen geven en hun eigen curriculaire keuzes te kunnen maken.

Ten behoeve van de opbrengsten van Curriculum.nu heeft SLO de ontwikkelteams ondersteund op het thema *brede vaardigheden*. Ook zijn de opbrengsten van Curriculum.nu geanalyseerd op samenhang en *algemene, vakoverstijgende vaardigheden*. Met po- en vo-scholen zijn de leerlijnen voor deze vaardigheden geëvalueerd en verder uitgewerkt. Er is een toolbox voor schoolontwikkeling voor het invoeren van 21^e-eeuwse vaardigheden in de vorm van een e-zine gepubliceerd en samen met leraren en leerlingen hebben we beoordelingsmodellen van 21^e-eeuwse vaardigheden (samenwerken en manieren van denken) ontworpen (viewbricks).

SLO heeft ook dit jaar het informatiepunt hoogbegaafdheid/talentontwikkeling beheerd en de ondersteuningsstructuur op het gebied van (hoog)begaafdheid gefaciliteerd. Een van de meest in het oog springende activiteiten was de tweedaagse conferentie in november met 950 deelnemers. Ten behoeve van maatwerk voor de zorgleerlingen voor taal, rekenen en financiële geletterdheid heeft SLO nieuwe producten met het veld ontwikkeld. Voor vo geeft SLO de scholen die gebruik maken van de beleidsmaatregel Verrijkt en versneld vwo leerplankundige ondersteuning. Samen met de VO-raad zijn masterclasses en inspiratiesessies voor leraren en schoolleiders gegeven. Handige hulpmiddelen staan op onze website gepubliceerd.

In veel van bovengenoemde activiteiten en opbrengsten staat de *leerplankundige professionalisering* van leraren centraal. Door de producten en handreikingen kunnen leraren eigen keuzes maken voor hun onderwijsaanbod en het vorm geven van hun onderwijs. Daarnaast heeft SLO ook generiek gewerkt aan het thema *curriculumontwikkeling op schoolniveau*. De instrumenten voor curriculumontwikkeling op schoolniveau, te weten de ontwikkelkaarten, zijn gereed, en op <http://curriculumontwerp.slo.nl> geplaatst. Ten behoeve van de vervolgfase van Curriculum.nu is een behoefteonderzoek onder scholen uitgevoerd: wat maakt het voor hen interessant om eventueel als pilotschool te werken aan het ontwikkelen en uitproberen van het nieuwe curriculum in de realisatiefase? En onder welke voorwaarden willen pilotscholen (partnerscholen) deelnemen? Ook is een onderzoek afgerond naar curriculumvernieuwingen in diverse andere landen, aan de hand van een literatuurverkenning en interviews met betrokkenen, onder andere vanuit het CIDREE-netwerk. Hierbij is voortgebouwd op de kennis die al is verzameld in de afgelopen jaren.

In het kader van curriculummonitoring en -analyse heeft SLO diverse activiteiten uitgevoerd en resultaten behaald. Nieuwe examenprogramma's (bijvoorbeeld Toepassing en technologie voor vmbo-t) zijn gemonitord. De opbrengsten van de generieke en vakspecifieke trendanalyses zijn in bondige teksten, doelgroepspecifiek, in de vakportalen geplaatst en er is opnieuw veel aandacht geweest voor nieuwe vormen van communicatie. Op verzoek van OCW heeft SLO een actieve rol bij een internationale vergelijkende curriculumstudie van de OECD voor twee leergebieden: rekenen-wiskunde en bewegen en sport.

Voor het thema *toetsing en examinering* hebben diverse activiteiten plaatsgevonden. Een toekomstgericht curriculum vraagt ook andere accenten in het beleid en de praktijk rond toetsing,

examinering en verantwoording, zeker gezien de integrale, inhoudelijke herijking van het curriculum – Curriculum.nu. Toetsing als hefboom en in dienst van het leren, en als passende afsluiting van een leertraject.

Voor het primair onderwijs zijn de leernetwerken formatieve evaluatie doorontwikkeld. SLO heeft deze netwerken begeleid, tevens zijn voor andere scholen workshops, presentaties en masterclasses gehouden. Ook is een website ontwikkeld voor po-leerkrachten (<https://slo.nl/thema/meer/formatief-evalueren/leraar-po/>).

Voor voortgezet is het leernetwerk summatieve toetsing schrijfvaardigheid in bovenbouw vo gecontinueerd, waarbij de focus ligt op het valide toetsen en beoordelen van schrijfvaardigheid in samenhang met andere taaldomeinen bij Nederlands en Engels. Tevens is met deelnemers met de D-Pac tool ervaring opgedaan om paarsgewijs producten te beoordelen, wat de betrouwbaarheid en de bruikbaarheid doet vergroten. Ook voor het voortgezet zijn workshops, presentaties en masterclasses gehouden en is een aantal publicaties verzorgd voor opname in verschillende tijdschriften.

Vakvernieuwing en examenprogramma's in de bovenbouw

In de bovenbouw van het voortgezet onderwijs is sprake van een aantal curriculaire vernieuwingen met een meerjarig karakter. Voor het vmbo werkt SLO aan de laatste fase van de implementatie van de nieuwe *examenprogramma's beroepsgerichte vakken*. In 2019 waren de activiteiten gericht op de ondersteuning van de implementatie:

- In de periode januari – maart 2019 is vooral gewerkt aan de wijzigingsvoorstellen op de examenprogramma's voor 2022. Deze zijn voor de profielvakken BWI, M&T, MaT, PIE, GR en D&P voorgelegd aan de Sector Vernieuwings Commissies (SVC's) en zijn door de SVC's goedgekeurd. De begeleidingscommissie heeft de voorstellen besproken en als advies voorgelegd aan de minister. Medio 2019 zijn deze voorstellen vastgesteld, waardoor het CvTE kon starten met de syllabustrajecten voor 2022.
- Voor het profiel MVI is een geheel nieuwe module ICT ontwikkeld. De bestaande module was verouderd. Een ontwikkelgroep heeft de nieuwe voorstellen ontwikkeld die door de minister zijn vastgesteld.
- Aan de collega's SLO zijn regelmatig vragen gesteld over onderwerpen die te maken hebben met het programma van toetsing en afsluiting (pta). "Wat moet in het pta en hoe komen we tot een beperking van het aantal pta-toetsen?". Veelal zijn deze vragen telefonische beantwoord met verwijzingen naar publicaties en websites.
- Verder is er op schoolniveau ondersteuning geboden tijdens de implementatie van keuzevakken. Scholen die nieuwe beroepsgerichte keuzevakken hebben ingediend zijn inhoudelijk ondersteund en procedureel op weg geholpen. De commissie beroepsgerichte keuzevakken vmbo heeft in 2019 in totaal 13 meldingen ontvangen en behandeld.

Voor vmbo-t is het nieuw schoolexamenvak *technologie en toepassing* (T&T) doorontwikkeld. De pilot/monitoring moet leiden tot een verdere verbetering van het concept-examenprogramma voor het schoolexamenvak T&T voor de vmbo gemengde en theoretische leerweg en tot vrij en breed toegankelijk voorbeeldmateriaal in de schoolexamenhandreiking. De realisatie hiervan verloopt goed. In de handreiking zijn alle eindtermen voorzien van een toelichting, onder andere aan de hand van voorbeeldmaterialen. Er zijn instrumenten toegevoegd waarmee het PTA kan worden vormgegeven, hoe aandacht kan worden gegeven aan LOB en hoe beoordeeld kan worden. Een opdrachtenbank, waarin beschrijvingen van gerealiseerde opdrachten zijn opgenomen is opgebouwd en (begin 2020) online toegankelijk gemaakt.

Verder heeft SLO een rol gespeeld in de ontwikkeling van de nieuwe leerweg in het vmbo de samenvoeging van de gemengde en theoretische leerweg.

In de tweede fase havo/vwo heeft SLO het project Coördinatie invoering *nieuwe examenprogramma's bètavakken* in 2019 afgesloten.

Een vergelijkbaar traject loopt voor het vak *wiskunde* dat uit zeven varianten bestaat in de bovenbouw van havo en vwo. Extra aandacht in 2019 is besteed aan de start van de aanpak van de integratie van digitale geletterdheid binnen het vak wiskunde. Het gaat hierbij om de vraag hoe *computational thinking* (CT; computationeel denken) wordt verweven met *mathematical thinking* (MT; wiskundig denken).

Verder zijn er vakvernieuwingsprojecten voor het vak *culturele en kunstzinnige vorming* (ckv), *bedrijfseconomie* (voorheen management en organisatie) en voor het vak *informatica* uitgevoerd. Ook deze projecten hebben als doel de implementatie van onlangs vastgestelde, nieuwe examenprogramma's voor deze vakken te bevorderen. Verder levert SLO een bijdrage aan de syllabuscommissies die, onder verantwoordelijkheid van het CvTE, werken aan de syllabi voor het eindexamen. Ook zorgt SLO er in samenwerking met vakdocenten voor dat de (digitale) handreikingen als concretisering van de examenprogramma's voor het schoolexamen vernieuwd worden en actueel blijven.

Andere thema's waar SLO in co-creatie aandacht aan heeft besteed, zijn versneld vwo, vernieuwing kernvak wiskunde vmbo, schrijfvaardigheid Nederlands, vernieuwing ERK en het organiseren van de verschillende Olympiades voor de bètavakken.

Communicatie

Communicatie is voor SLO speerpunt van beleid geworden. Concreet betekent dit dat wij meer, en structureler dan voorheen, al tijdens de ontwikkelprocessen met onze stakeholders en doelgroepen communiceren over het werk dat wordt verricht en de meerwaarde die het voor hen kan hebben. De afdeling Communicatie is verantwoordelijk voor de corporate communicatie over het werk van SLO, adviseert projectleiders over hun communicatieplannen en ondersteunt hen in de uitvoering daarvan. Onze corporate communicatie betreft staande taken, het genereren van publiciteit voor SLO-projecten, pers- en publieksvoorlichting, onderhoud van ons digitale loket en frequente aanwezigheid op social media.

Overgang naar het primaire proces

Op verzoek van opdrachtgever OCW zijn de projecten communicatie in 2019 anders geadmistreerd dan voorheen. Alle communicatie-activiteiten, zowel personeel als materieel, zijn in 2019 gerealiseerd in projecten i.p.v. versleuteld in de kostprijs van medewerkers. Het oogmerk daarvan is onze activiteiten transparant te maken en de kostprijs van onze medewerkers te verlagen. Waar onze projecten in 2018 alleen personeelsuren besloegen, zijn in 2019 ook de materiaalkosten toegevoegd. In de realisatie 2019 oogt dit als een stijging van de projectkosten voor communicatie. Dit is feitelijk geen stijging maar een verschuiving van overhead naar projecten: de formatie en materiaalkosten van de afdeling Communicatie blijven constant, passend binnen de meerjarenbegroting van de organisatie.

Digitaal loket en actualiteit

Dagelijks wordt nieuwe webcontent geplaatst en wordt gezorgd voor een correcte werking van het CMS. De afdeling Communicatie dient als aanspreekpunt voor functionele vragen en/of storingen. En verbetert het digitale loket onder andere door monitoring.

Een andere permanente taak is het verzorgen van de dagelijkse attendering op onderwijsnieuws en het samenstellen van vier maandelijkse sectornieuwsbrieven. Dagelijks worden evenementen, publicaties en producten onder de aandacht gebracht via social media items op LinkedIn, Facebook en Twitter. Het bereik en engagement worden gemonitord via Google Analytics en Talkwaker.

Publiciteit en voorlichting

- Er zijn 29 media-aanvragen binnengekomen die hebben geleid tot vermeldingen in diverse media. De daarvoor aangewezen woordvoerders zijn door de afdeling gebriefd en begeleid.
- SLO heeft aan kennisdeling gedaan door 7 artikelen in VTAA, 4 artikelen in PrimaOnderwijs, 2 artikelen en een special over Digitale geletterdheid en burgerschap in Didactief.
- SLO heeft als exposant deelgenomen aan de vijfdaagse NOT en de congressen van de AVS, PO-Raad en VO-raad. Tijdens de NOT heeft SLO 32 workshops verzorgd; tijdens het VO-congres (thema Creatief met Curriculum) 4 presentaties. Op de congressen van de PO-Raad en de AVS was SLO aanwezig op de informatiemarkt.
- SLO was in 2019 samen met Cito partner van INOP in de Onderwijs Toptalentprijs, die wordt uitgereikt aan de meest getalenteerde afstudeerders aan eerste- en tweedegraads lerarenopleidingen.

Zichtbaarheid en verantwoording

- Het magazine SLO Context voor po en vo is verschenen in januari en september 2019. Iedere reguliere editie wordt verspreid naar ruim 10.000 abonnees en uitgedeeld tijdens conferenties en bijeenkomsten.
- Voor stakeholders verscheen in maart het verslag over de gesprekken die SLO met hen voerde in het kader van onze horizontale legitimering. In mei brachten wij het jaaroverzicht 2018 uit. Daarmee zijn de activiteiten van SLO en haar medewerkers in beeld gebracht, in artikelen, infographics en kengetallen.
- Met het oog op de strategische agenda en de verhuizing van SLO is een traject voor restyling van de huisstijl gestart. In december is een traject voor merkpositionering en -architectuur gepresenteerd aan het MT. Het tijdspad voor invoering ervan is gekoppeld aan de verhuizing van SLO in juni 2020.
- Onze zichtbaarheid is vergroot door een partnership met NRC-Live en deelname aan hun goedbezochte onderwijscongres. We hebben hier aandacht geschonken aan de noodzaak van een leesoffensief en formatief evalueren. Het aangeleverde opiniestuk over leeslessen bleek het meest gelezen artikel op de themasite.
- Voor de interne organisatie is een nieuwsbrief op het vlak van bedrijfsvoering ontwikkeld, worden activiteiten ondersteund op professionaliseringsplan (SLO goes Pro), worden regelmatig interviews met collega's gemaakt, en wordt gewerkt aan de professionalisering van de organisatie op communicatief gebied.

Ondersteuning van projectleiders

- De afdeling biedt projectleiders communicatie-advies en ondersteuning in de redactie en vormgeving van communicatiemiddelen. Deze ondersteuning is vanaf 2018 opgenomen in hun projectbegrotingen, en vraagt dus om een tijdig communicatieplan. De ervaring in dit eerste jaar is dat projectleiders meer gedurende het proces communiceren - in plaats van aan het eind van het project - maar nog niet altijd planmatig. Om hen in de nieuwe werkwijze te helpen, heeft de interne werkgroep communicatie medio 2019 een praktische handreiking opgeleverd, samen met de werkgroepen co-creatie en producten/diensten.

Focus 2019

1. Actualiseren en migreren webcontent. Gedurende het hele jaar is door de afdeling Communicatie gewerkt aan onderhoud en actualisering van de webomgeving. Op 6 maart 2019 heeft SLO voor de corporate website een nieuw CMS in gebruik genomen. Content is opgeschoond, geactualiseerd, waar nodig herschreven en via toptaken ontsloten. Contentmigratie van corporate webcontent is conform planning afgesloten.
2. Curriculum.nu. Communicatiemedewerkers waren aanwezig bij de stand-up-bijeenkomsten van Curriculum.nu en bij periodieke bijeenkomst(en) vanuit communicatie van het Bureau. Communicatie van curriculum.nu wordt in de social media en nieuwsbrieven doorgezet en uitgedragen. Verder is gewerkt aan de voorbereidingen op communicatie Curriculum.nu in de tweede helft van 2019 en het vervolgprogramma in 2020.

2. Financiële informatie

2.1 Risicomanagement

Financiële positie

Onderstaande analyse is gebaseerd op de gegevens uit de balans.

	31-12-2019	31-12-2018
Op korte termijn beschikbaar		
Vorderingen	241.809	622.243
Liquide middelen	<u>9.988.876</u>	<u>8.398.174</u>
Liquiditeitssaldo	10.230.685	9.020.417
Af: Kortlopende schulden	<u>4.103.350</u>	<u>3.104.518</u>
Werkkapitaal	6.127.335	5.915.900
 Vastgelegd op lange termijn		
Materiële vaste activa	<u>462.544</u>	<u>509.805</u>
 Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen	6.589.879	6.425.704
 Deze financiering vond plaats met		
Eigen vermogen	6.310.920	6.027.225
Voorzieningen	<u>278.959</u>	<u>398.480</u>
	6.589.879	6.425.704

Het eigen vermogen is per ultimo 2019, als gevolg van het positief resultaat over 2019 ad € 283.695, gestegen tot een bedrag van € 6.310.920.

2.2 Kengetallen

Kengetal	Definitie kengetal	2019	2018
Rentabiliteit	Totaal resultaat/Totaal baten	0,02	0,06
Solvabiliteit 1	Eigen vermogen/Totaal vermogen	0,59	0,63
Solvabiliteit 2	(Eigen vermogen + voorzieningen/Totaal vermogen	0,62	0,67
Kapitalisatiefactor	(Balanstotaal - Boekwaarde gebouwen en terreinen)/Totale baten (inclusief rentebaten)	0,71	0,65
Weerstandsvermogen	Eigen vermogen/Totale baten (inclusief rentebaten)	0,42	0,41
Quick ratio **	Vlottende activa - voorraden/Vlottende passiva	2,49	2,91
Current ratio	Vlottende activa inclusief liq.mid./vlottende passiva	2,49	2,91

** Aangezien SLO geen voorraden kent zijn quick ratio en current ratio gelijk.

3. Begroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2024

	2020 Budget	2021 Raming	2022 Raming	2023 Raming	2024 Raming
Baten					
Omzet Projecten	11.454.984	11.454.984	11.454.984	11.454.984	11.454.984
Opbrengsten uit detacheringen	245.450	115.700	115.700	115.700	115.700
Overige opbrengsten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Omzet SLOA Incidenteel	1	1	1	1	1
Omzet niet-SLOA	154.282	1	1	1	1
	11.859.717	11.575.686	11.575.686	11.575.686	11.575.686
Lasten					
Personeelslasten	9.330.107	9.131.359	9.131.359	9.131.359	9.131.359
Afschrijvingen	254.199	290.231	254.066	199.070	193.747
Huisvestingslasten	559.068	429.746	519.644	530.829	541.268
Overige bedrijfskosten	460.356	395.356	395.356	395.356	395.356
Projectkosten	1.240.772	1.240.772	1.240.772	1.240.772	1.240.772
Projectkosten SLOA-incidenteel	1	1	1	1	1
Projectkosten niet-SLOA	154.282	1	1	1	1
	11.998.785	11.487.466	11.541.199	11.497.388	11.502.504
Financiële baten en lasten					
Rente baten	500	500	500	500	500
	500	500	500	500	500
Resultaat na belastingen	-138.568	88.720	34.987	78.798	73.682

4. Balans per 31 december 2019

Activa	2019	2018
Vaste activa		
<u>Materiële vaste activa</u>		
Inventaris	30.087	45.312
Hard-/software	171.005	131.662
CMS	238.559	264.154
Inv. verbouwing Utrecht	22.892	68.677
	462.544	509.805
Vlottende activa		
Debiteuren	6.382	10.453
Overige vorderingen		210
Overlopende activa	235.427	172.836
Groepsmaatschappijen		438.744
<u>Liquide middelen</u>		
Tegoeden bank- en girorekening	9.985.731	8.395.619
Kasmiddelen	3.145	2.555
	10.230.685	9.020.417
	10.693.228	9.530.222

Passiva	2019	2018
Bestemmingsfonds publiek	757.016	274.860
Vrije reserve	5.553.904	5.752.365
	6.310.920	6.027.225
Voorzieningen		
Overige voorzieningen	278.959	398.480
Kortlopende schulden		
Onderhanden werk projectkosten	-3.897.788	-545.138
Gedeclareerde termijnen	5.124.653	650.001
Crediteuren	287.512	528.901
Schuld ministerie van OCW	1.160.754	600.395
Loonheffing	469.940	565.562
Omzetbelasting	6.711	35.924
Schulden ter zake van pensioenen	131.094	120.086
<u>Overlopende passiva</u>		
Vakantietoeslag	277.885	266.943
Vakantiedagen	407.634	466.727
Accountants- en administratiekosten		27.830
Overige overlopende passiva	128.306	387.287
	4.103.350	3.104.518
	10.693.228	9.530.222

5. Staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil	Realisatie 2018
Baten				
<u>Omzet projecten</u>				
Omzet SLOA Instelling	10.151.952	10.850.000	-698.048	10.739.015
Omzet SLOA Projecten	1.601.461	1.271.636	329.825	794.059
Voorz. projecten voorg. jaren	72.322		72.322	
	11.825.735	12.121.636	-295.901	11.533.075
Opbrengsten uit detacheringen	223.409	170.091	53.318	194.931
Royalty's educatieve uitgevers	29.551	10.000	19.551	
Omzet algemeen				-868
Omzet SLOA Incidenteel	2.731.442	1.264.675	1.466.767	2.412.860
Omzet niet - SLOA	<u>206.032</u>		<u>206.032</u>	<u>9.536</u>
	15.016.169	13.566.401	1.464.038	14.149.533
Lasten				
<u>Personeelslasten</u>				
Lonen en salarissen	7.798.683	8.050.366	-251.683	8.052.011
Overige personeelskosten	<u>1.038.413</u>	<u>1.328.134</u>	<u>-289.721</u>	<u>929.625</u>
	8.837.096	9.378.500	-541.404	8.981.635
Afschrijvingen	218.384	245.278	-26.894	199.055
Huisvestingslasten	547.531	496.180	51.351	546.209
<u>Overige bedrijfskosten</u>				
Administratie en beheer	183.777	181.040	2.737	238.131
Inventaris en apparatuur	<u>142.547</u>	<u>125.190</u>	<u>17.357</u>	<u>171.348</u>
	326.324	306.230	20.094	409.479
Projectkosten	2.047.858	1.905.539	142.319	1.194.415
Overige activiteitenkosten	<u>25.507</u>		<u>25.507</u>	<u>-433.124</u>
	2.073.365	1.905.539	167.826	761.290
Projectkosten SLOA-incidenteel	<u>2.731.442</u>	<u>1.264.675</u>	<u>1.466.767</u>	<u>2.412.786</u>
	14.734.142	13.596.402	1.137.740	13.310.455
Financiële baten en lasten				
Rentebaten	1.668	30.000	-28.332	59.646
Resultaat na belastingen	283.695	0	283.695	898.724

6. Kasstroomoverzicht

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	282.027	846.951
Gecorrigeerd voor:		
Afschrijvingen incl. boekverlies/winst	220.463	202.392
Rentebaten, niet ontvangen in het boekjaar	<u>450</u>	<u>59.146</u>
	502.940	1.108.488
Mutaties in:		
Voorzieningen	-119.521	-1.282.737
Mutatie werkkapitaal:		
Vorderingen	380.435	-329.245
Kortlopende schulden	<u>938.634</u>	<u>101.654</u>
Mutatie werkkapitaal	<u>1.319.069</u>	<u>-227.591</u>
Subtotaal mutaties	1.199.548	-1.510.328
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.702.489	-401.840
Ontvangen rentebaten	60.364	500
Betaalde winstbelasting m.b.t. operationele activiteiten		-8.824
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	1.762.852	-410.164
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-172.150	-243.233
Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa		
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutatie liquide middelen	1.590.702	-653.397
Stand geldmiddelen per 1 januari	8.398.174	9.051.571
Stand geldmiddelen per 31 december	<u>9.988.876</u>	<u>8.398.174</u>
Mutatie liquide middelen	1.590.702	-653.397

7. Waarderingsgrondslagen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie is een stichting. De voornaamste activiteiten hebben betrekking op het bevorderen van kennis- en instrumentontwikkeling op het gebied van leerplanontwikkeling. Doelstelling daarbij is de onderwijsverbetering in Nederland. Daarbij baseert SLO zich op (nationale en internationale) ontwikkelingen in wetenschap, beleid, praktijk en maatschappij en draagt daaraan bij.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften voor de jaarverslaggeving voor onderwijsinstellingen zoals bedoeld in de Wet SLOA 2013 en Titel 9 Boek 2 BW. Hierbij is op onderdelen afgeweken van de voorgeschreven modellen omdat dat beter aansluit bij de bedrijfsvoering en beter inzicht geeft in doelstelling en financiering van SLO. Het effect op vermogen en resultaat is nihil.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. De jaarrekening is opgesteld conform richtlijn 640 organisaties zonder winststreven van de Raad van de Jaarverslaggeving.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW

NVT

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, als ook van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan

aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Grondslagen voor consolidatie

NVT

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten bij SLO debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, crediteuren en overige te betalen posten. Deze financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden de debiteuren, overige vorderingen en geldmiddelen gewaardeerd tegen nominale waarde en de crediteuren en overige te betalen posten tegen de reële waarde.

Financiële instrumenten die deel uitmaken van een handelsportefeuille

Financiële instrumenten (activa en verplichtingen) die worden aangehouden voor handelsdoeleinden worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Verstekte leningen en overige vorderingen

Verstekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve-rentemethode.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta worden in de betreffende functionele valuta van de organisatie omgerekend tegen de geldende wisselkoers per transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden in euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen per transactiedatum. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden als last in de staat van baten en lasten opgenomen.

Materiële vaste activa

De inrichting en het inventaris worden gewaardeerd tegen de historische aanschafwaarde, onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt lineair afgeschreven op basis van de (resterende) economische levensduur met een restwaarde van nul. De gehanteerde afschrijvingsperiode is tien jaar, met uitzondering van hardware: deze wordt in vier jaar afgeschreven. In Utrecht wordt sinds 1/7/2017 gehuurd van de PO-raad voor een periode van 7 jaar, per 1/7/2020 is er een breakoptie en worden verbouwingskosten met een eventuele restwaarde verrekend. Deze kosten bedroegen € 137k en worden in 3 jaar afgeschreven. Deze worden geactiveerd als de aanbesteding rond is en contracten ondertekend worden. Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de netto-vermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de organisatie gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de organisatie garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte

van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de organisatie ten behoeve van deze deelneming.

Bijzondere waardeverminderingen of vervreemding van vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de toekomstige netto-kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte toekomstige kasstroom, wordt een bedrag voor impairment ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief. Voor verkoop worden beschikbare activa gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere actuele waarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserve en het bestemmingsfonds publiek (egaliseringsreserve) gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het Bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen gepresenteerd.

Personeelsvoorzieningen

De voorziening heeft betrekking op de in het verleden overeengekomen personele regelingen in verband met reorganisatie en herstructurering. De verplichtingen voortvloeiend uit deze regelingen zijn hierin opgenomen.

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, leeftijd en arbeidsduur en blijf kansen. Er is een disconteringsvoet van 1% gehanteerd.

Reorganisatievoorziening

SLO heeft in 2018, in opdracht van haar opdrachtgever, een noodzakelijke transitie gemaakt naar een wendbare netwerkorganisatie die vanuit het concept van co-creatie in samenwerking met leraren en andere externe deskundigen haar producten en diensten realiseert.

De bepaling van de voorziening is gebaseerd op een door SLO opgestelde berekening, waarin de volgende punten zijn meegenomen:

1. Arbeidsvoorwaardelijke regelingen zoals in de cao opgenomen en met de OR overeengekomen;
2. Wettelijke regelingen
3. Het Sociaal Plan

Per medewerker welke door de hierboven genoemde transitie geraakt werden werd op basis van vastgestelde documenten en gesprekken een inschatting gemaakt van de totale kosten welke noodzakelijk waren om de transitie binnen de gestelde termijn te effectueren. Er werd in 2017 een voorziening getroffen van € 1.431.646, waarvan tot en met 2019 in totaal een bedrag van € 1.344.522

is onttrokken (2019: € 101.540 en 2018: € 1.242.982), Het restantbedrag van € 87.124 zal in 2020 en volgende jaren voornamelijk nog worden aangewend voor het betalen van pensioenpremies voor diegenen die vanwege de reorganisatie een uitkering in het kader van de Werkloosheidswet ontvangen. Vanwege wettelijke regelingen zal deze voorziening minimaal 38 maanden na 1 oktober 2018 kunnen worden aangesproken.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend.

Het saldo van projecten uit hoofde van werk in opdracht van derden leidt tot een vordering of een schuld op de balans. Het saldo wordt per project bepaald. Een eventueel noodzakelijke voorziening op een project uit hoofde van werk in opdracht van derden wordt in mindering gebracht op onderhanden projecten.

De onderhanden projecten zijn tegen bestede kosten minus de aan afnemers in rekening gebrachte termijnen op de balans opgenomen. Het saldo is gecorrigeerd met de in het verslagjaar gerealiseerde kosten van onderhanden projecten, en opgenomen als baten en lasten in de exploitatierekening.

Voorziening verliesprojecten

Onder een verliesproject wordt verstaan een project waarin de onvermijdbare kosten om aan de contractuele verplichtingen te voldoen de verwachte opbrengsten overtreffen. Per project is de eventueel noodzakelijke voorziening bepaald rekening houdend met de geschatte kosten om aan de contractuele verplichtingen te voldoen.

Tenzij dit anders is aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk)
- het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is, en
- er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Schuld Ministerie OC&W

Met ingang van 1 oktober 2016 heeft SLO als SLOA-gesubsidieerde instelling te maken met de Kaderregeling subsidies OC&W, SZW en VWS. Deze hebben betrekking op de programmering en uitvoering vanaf 2017. De nieuwe regeling heeft gevolgen voor de eindafrekening en egalisatiereserve.

De egalisatiereserve is bedoeld om de SLOA-instellingen de mogelijkheid te bieden om, na toestemming van OCW, voor sommige activiteiten meer en voor andere juist minder kosten te maken.

Door de invoering van de egalisatiereserve is een tekort of overschot op een project niet langer meer de aangelegenheid van de projectleider en manager. De gevolgen werken namelijk nu direct door op organisatieniveau en vraagt dan ook om centrale sturing.

Als er geen akkoord is van OC&W op aanpassingen gedurende het uitvoeringsjaar kan er bij de vaststelling van de jaarrekening geconstateerd worden dat er sprake is van onrechtmatige uitgaven. Hier ligt een financieel risico voor SLO. Het instrument van de egalisatiereserve en de meldingsplicht moeten leiden tot besluitvorming op organisatieniveau binnen SLO.

Het uitgangspunt is dat er op beschikkingsniveau wordt afgerekend. De instellingssubsidies van Blok A en C mogen dus ieder in zijn totaliteit worden afgerekend (egaliseren of terugbetalen), terwijl de

instellingssubsidies van Blok B en D per project dienen te worden afgerekend (egaliseren of terugbetalen). Projectsubsidies (= additioneel) worden ook per project afgerekend maar mogen niet worden geëgaliseerd (dus terugbetalen of bijbetalen).

Tevens dienen bij projecten > € 125.000 afwijkingen van afzonderlijk begrote posten binnen een project te worden toegelicht indien ze afwijken met meer dan 20% met een minimum van € 25.000.

Personeelsbeloningen/pensioenen

SLO heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij SLO. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. SLO betaalt hiervoor premies welke deels door de werkgever wordt betaald en deels door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2016 diende het pensioenfonds een dekkingsgraad van ten minste 104,5% te hebben. De beleidsdekkingsgraad bedroeg toen 91,2%. Sinds 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij hoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. De pensioenregels schrijven voor dat de beleidsdekkingsgraad 128% moet zijn. Dan is er voldoende financiële buffer. Ook is wettelijk bepaald dat de beleidsdekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder 104,2% mag liggen. Dan moeten de pensioenen worden verlaagd. De beleidsdekkingsgraad per ultimo december 2019 bedroeg 97,8% (2018: 103,8%). SLO heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. SLO heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Opbrengsten projecten

SLOA-opbrengsten

De opbrengsten uit projecten SLOA regulier en incidentele SLOA-opdrachten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de in het verslagjaar verrichte werkzaamheden. Eventuele batige saldi tussen toegekende subsidie (beschikking) en toegerekende kosten worden toegevoegd aan het bestemmingsfonds publiek (egalisereserve). Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen die in mindering is gebracht op de onderhanden projecten.

Omzet overig

De opbrengsten uit de overige niet-SLOA-projecten worden in de staat van baten en lasten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de in het verslagjaar gerealiseerde kosten. Een eventueel positief resultaat wordt genomen na voltooiing van de gehele transactie (de zogeheten completed contract methode).

Aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen

NVT

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen, behoudens

voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Voor latente belastingen wordt een voorziening getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten.

Er wordt uitsluitend een actieve belastinglatentie opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Actieve belastinglatenties worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd. Aan de fiscale eenheid voor de omzetbelasting tussen SLO en SLO/Educaplan BV is per ultimo 2018 een einde gekomen als gevolg van de opheffing van Educaplan BV per 31-12-2018.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes.

8. Staat van baten en lasten gespecificeerd

8.1 Cijfermatige toelichting

Baten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil	Realisatie 2018
Omzet SLOA Instelling				
Omzet uren geen BTW	8.789.091	9.230.055	-440.968	9.456.032
Omzet kosten geen BTW	1.362.860	1.619.945	-257.085	1.033.983
Instellingssubsidie				249.000
	10.151.952	10.850.000	-698.048	10.739.015
Omzet SLOA Projecten				
Omzet vaste prijs additioneel	1.601.461	1.271.636	329.825	794.059
Omzet additioneel van/naar OHW				
Korting additionele projecten				
	1.601.461	1.271.636	329.825	794.059
Verliezen op onderhanden werk				
Kosten voorziening verliesprojecten	72.322		72.322	
	72.322		72.322	
Opbrengsten uit detacheringen				
Omzet detachering geen BTW	45.000		45.000	40.000
Omzet detachering wel BTW	178.409	170.091	8.318	154.931
	223.409	170.091	53.318	194.931
Royalty's educatieve uitgevers				
Omzet educatieve uitgevers geen BTW	10.766	10.000	766	
Omzet educatieve uitgevers wel BTW	18.785		18.785	
	29.551	10.000	19.551	
Omzet algemeen				
Omzet extern algemeen wel btw				165
Opbrengst verkopen afgestoten activa				-1.033
	0	0	0	-868
Omzet SLOA Incidenteel				
Omzet vaste prijs additioneel extern	2.731.442	1.264.675	1.466.767	2.412.860
	2.731.442	1.264.675	1.466.767	2.412.860
Omzet niet-SLOA				
Omzet vaste prijs wel BTW	10.253		10.253	1.095
Omzet vaste prijs geen BTW	195.779		195.779	8.441
	206.032		206.032	9.536
	15.016.169	13.566.401	1.449.768	14.149.533

Lasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil	Realisatie 2018
Lonen en salarissen				
Bruto salarissen	4.915.010	5.172.630	-257.620	5.285.666
Vakantiegeld uitkering	408.059	420.924	-12.865	415.795
Eindejaarsuitkering	460.283	473.350	-13.067	468.637
Belastingvrije toelagen	32.746		32.746	32.458
Werkgeverslast ABP Pensioen/NP	873.352	875.950	-2.598	781.654
Werkgeverslast VUT/FPU	160.190	159.078	1.112	155.541
Werkgeverslast ABP AOP	15.619	18.516	-2.897	18.092
Premie WW	213.793	208.166	5.627	197.720
Premie WAO	325.613	330.997	-5.384	319.478
Premie WGA	67.830	50.692	17.138	49.548
Werkgeversheffing ZVW	<u>326.188</u>	<u>340.063</u>	<u>-13.875</u>	<u>327.422</u>
	7.798.683	8.050.366	-251.683	8.052.011
Overige personeelskosten				
Vaste vergoeding woon- werkverkeer	35.844	35.000	844	40.051
Verrekening uitkering WAO conform USZO / WIA			0	-2.380
Verrekening uitkering ZW			0	-4.061
Algemene personeelskosten	-5.026		-5.026	-3.638
Kosten sociale en medische begeleiding	21.698	40.000	-18.302	40.843
Wervingskosten	3.658	15.000	-11.342	26.069
Kosten voorziening Jubileumuitkering	-17.981		-17.981	-15.203
Kosten voorziening Reorganisatie			0	178
Honoraria overig	15.741	136.454	-120.713	80.873
Overeenkomsten van opdracht	132.760		132.760	
Diensten door derden	48.558	129.360	-80.802	202.186
Adviezen van derden	116.165	196.000	-79.835	50.750
Accountantskosten	18.755	48.400	-29.645	61.310
Reis- en verblijfskosten medewerkers	370.964	335.000	35.964	369.800
Lidmaatschappen en abonnementen	26.579	30.000	-3.421	23.909
Vacatiegelden	61.120	62.920	-1.800	60.706
Deskundigheidsbevordering	268.671	300.000	-31.329	137.656
Vrijval voorziening vakantiedagen	-59.093		-59.093	-139.423
	1.038.413	1.328.134	-289.721	929.625

	Realisatie	Begroting	Verschil	Realisatie
	2019	2019		2018
Afschrijvingen				
Afschrijvingskosten inventaris				
verbouwing Utrecht	45.785	45.780	5	45.785
Afschrijvingskosten overige inventaris	15.225	48.432	-33.207	54.023
Afschrijvingskosten				
hardware/software	75.022	48.272	26.750	76.054
Afschrijvingskosten CMS	82.353	102.794	-20.441	23.193
	218.384	245.278	-26.894	199.055
Huisvestingslasten				
Energie	501		501	-3.456
Onderhoud	9.045	8.500	545	4.223
Gemeentelijke belastingen	714	10.000	-9.286	10.120
Schoonmaak	64.651	59.500	5.151	72.807
Huur	470.910	416.510	54.400	435.155
Overige huisvesting	1.710	1.670	40	27.360
	547.531	496.180	51.351	546.209
Administratie en beheer				
Verzekeringen	34.730	38.640	-3.910	38.346
Kantoorbenodigdheden	3.818	10.000	-6.182	9.129
Telefoon	68.175	44.900	23.275	59.453
Porti	12.856	22.000	-9.144	20.199
Verbruiksmateriaal	9.955	13.000	-3.045	11.117
Kopieer-/papierkosten	18.345	25.000	-6.655	17.285
(Vak)literatuur			0	48
Drukwerk	1.775	2.500	-725	94.603
Bankkosten	5.604	5.000	604	2.912
Overige algemene kosten	6.806		6.806	-29.722
Representatie	21.712	20.000	1.712	19.275
Beurzen				25.625
Betalingsverschil debiteuren				-31.491
Bijzondere baten en lasten				1.354
	183.777	181.040	2.737	238.131
Inventaris en apparatuur				
Software onderhoud	73.692	65.410	8.282	97.331
Hardware aanschaf	3.772	2.000	1.772	2.978
Inventaris aanschaf		2.000	-2.000	-100
Software onderhoud	3.509		3.509	21.598
Hardware onderhoud	5.162	7.500	-2.338	8.999
Internet beheer	56.412	48.280	8.132	40.542
	142.547	125.190	17.357	171.348

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil	Realisatie 2018
Projectkosten				
Honoraria	706.600	711.765	-5.165	722.783
Co-creatie projecten	380.863	284.478	96.385	
Reizen en fees buitenland	160.220	171.915	-11.695	38.770
Reis-/verblijf-/vergaderkosten	118.437	97.191	21.246	69.763
Publicatiekosten (Drukwerk)	466.907	571.357	-104.450	68.226
Organisatie SLO conferenties	188.000	76.083	111.917	45.732
Bijdragen aan andere projecten	130.066	5.000	125.066	
Bijdragen van andere projecten	-141.366	-12.250	-129.116	-47.605
Overige niet-personele kosten projecten	38.130		38.130	296.745
	2.047.857	1.905.539	142.318	1.194.415
Overige activiteitenkosten				
Tussenrekening projecten				-3.600.428
Dekking uren projecten eigen medewerkers				-134.606
Dekking afdelingskosten	89.501		89.501	-10.403.142
Kostprijs uren SLOA				9.456.032
Kostprijs uren additioneel				648.592
Kostprijs kosten SLOA				1.033.983
Kostprijs kosten additioneel	-36.469		-36.469	2.566.445
Kostprijs kosten commercieel	-27.524		-27.524	
	25.508		25.508	-433.124
Projectkosten SLOA Incidenteel	2.731.442	1.264.675	1.466.767	2.412.786
	14.734.142	13.596.402	1.137.740	13.310.455
Rentebaten	1.668	30.000	-28.332	59.646
Resultaat na belastingen	283.695	0	283.695	898.724

8.2 Tekstuele toelichting

1. Het model

Kolom 1 betreft de gerealiseerde baten en lasten over het boekjaar 2019. Kolom 2 geeft het budget weer over het boekjaar 2019. Kolom 3 geeft het verschil weer tussen de realisatie en de begroting 2019. Naast de reguliere en additionele SLOA-opbrengsten zijn er ook opbrengsten uit uitleendetacheringen, derde geldstromen en royalty's. De lasten zijn onderverdeeld in personele- en niet-personele projectkosten en de bedrijfskosten. De niet-personele kosten zijn out-of-pocketkosten. Dit betekent dat de toegekende subsidie minus de projectkosten resulteert in een dekkingsbijdrage voor de vaste bedrijfskosten.

2. Verantwoording

De urenrealisatie en de realisatie van activiteitenbudgetten van projecten worden door directie en managers onder andere gemonitord aan de hand van maandelijkse urenanalyses en voortgangsrapportages.

Inhoudelijke en financiële afwijkingen ten opzichte van de subsidiebeschikkingen worden gemonitord, onder andere aan de hand van de rondes monitorgesprekken, op basis waarvan terugkoppeling plaatsvindt naar OCW over voortgang en afwijkingen.

3. Toelichting op de afwijkingen

Over 2019 is een positief resultaat behaald van € 283,7k. In de begroting over 2019 is uitgegaan van een resultaat van 0. Er was sprake van een hoger dan voorziene omzet met een minder dan evenredige kostenstijging. Het positieve resultaat wordt vooral veroorzaakt door minder diensten door en adviezen van derden, een verandering in de wijze van verantwoorden van accountantskosten (kosten nemen in het jaar dat ze zich voordoen), vrijval van voorzieningen en minder opleiden dan voorgenomen.

Op basis van de “toelichting staat van baten en lasten” wordt per blok een korte toelichting gegeven bij een afwijking groter dan € 10k t.o.v. het begrote bedrag.

Baten

1) Omzet SLOA Instelling

De realisatie op de omzet SLOA instellingen is € 698k lager uitgevallen dan begroot, mede vanwege het niet tijdig kunnen invullen van een aantal vacatures, maar wordt ruim gecompenseerd door omzet uit SLOA-projecten en omzet SLOA incidenteel.

2) Omzet SLOA Projecten

Gedurende het jaar 2019 zijn vier nieuwe (niet voorziene) projecten toegekend. De gerealiseerde omzet SLOA Projecten is daardoor € 356k hoger uitgevallen dan begroot.

- Voorbereiding inrichting programmaorganisatie realisatiefase € 171k),
- Informatiepunt Onderwijs & talentontwikkeling (€ 92k),
- Leerplankundige bijdrage digitalisering erfgoed voor het onderwijs (€ 12k),
- 2-daagse conferentie begaafdheid en talentontwikkeling (€ 91k);

3) Voorziening op projecten uit voorgaande jaren

Het betreft hier de niet-begrote vrijval (ter dekking van verliezen op onderhanden werk) van € 72,3k van de voor commerciële projecten gevormde voorziening uit voorgaande jaren.

4) Opbrengsten uit detacheringen

De opbrengsten uit detacheringen zijn € 53,3k hoger uitgevallen dan begroot.; er is een aantal extra detacheringen geweest dat niet was voorzien.

5) Royalty's educatieve uitgevers

Er is meer verkocht dan verwacht.

6) Omzet SLOA Incidenteel

Dit betreft het Curriculum.nu werkbudget.

De stijging van de omzet van € 1.466,7k wordt veroorzaakt door een aanvullende toekenning van het werkbudget Curriculum.nu i.v.m. opschaling en verlenging van de ontwikkelfase. Een bedrag van € 69k is niet gerealiseerd en gaat mee naar 2020.

7) Omzet niet SLOA

Het betreft hier voornamelijk niet begrote omzet behaald uit inschrijvingen op SLO conferenties ter dekking van de gemaakte kosten.

Lasten

8) Lonen en salarissen

De totale lasten voor lonen en salarissen zijn € 257,6k lager uitgekomen dan voorzien. Dit verschil is grotendeels ontstaan door het niet of later dan voorzien invullen van vacatures in de vaste formatie, en een transitievergoeding van het UWV

9) Overige personeelskosten

De overige personeelskosten zijn € 289,7k lager uitgekomen dan begroot door een niet begrote vrijval personele voorzieningen, en een dito vrijval reserveringen vanwege niet in rekening gebrachte diensten van diverse scholen. Voorts zijn minder adviezen van derden afgenomen en is er minder aan deskundigheidsbevordering gedaan dan voorzien. En tot slot worden accountantskosten voortaan verantwoord in het jaar dat ze worden gemaakt.

10) Afschrijvingen

De afschrijvingskosten komen € 26,9k lager uit dan begroot. In de begroting is de verdeling van de afschrijvingen hardware en inventaris niet op de juiste wijze weergegeven. De afwijking van € 26,9k wordt grotendeels veroorzaakt doordat de afschrijvingskosten op CMS lager zijn dan begroot.

11) Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn € 51,3k hoger dan begroot. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de niet begrote de doorbelasting facilitaire ondersteuning van het pand in Utrecht.

De gemeentelijke belasting WOZ werd in het verleden rechtstreeks betaald, en is nu verdisconteerd in het huurtarief. Dit heeft geleid tot een verschuiving van kosten naar huur.

12) Inventaris en apparatuur

De totale kosten voor Inventaris en apparatuur zijn € 17,4k hoger uitgekomen dan begroot. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt door hoger dan voorziene kosten voor software licenties, en extra kosten voor internet beheer.

13) Projectkosten

De projectkosten laten een overschrijding zien van € 142,3k t.o.v. de begroting. Dit hangt samen met meer dan de in de begroting voorziene projecten (zie omzet SLOA-projecten).

14) Projectkosten additioneel extern

Het verschil van € 1.466,8k tussen het begrote bedrag € 1.264,6k en de realisatie van € 2.731,4k betreft het project Curriculum.nu werkbudget. Deze kostenstijging hangt samen met de uitbreiding van dit project. De stijging van de kosten wordt veroorzaakt door extra activiteiten gebaseerd op een aanvullende subsidieaanvraag ten behoeve van het project Curriculum.nu werkbudget i.v.m. opschaling en verlenging van de ontwikkelfase.

15) Rentebaten

De rentebaten zijn op basis van de ontwikkelingen op de geldmarkt aanzienlijk lager uitgekomen dan begroot. Het verschil bedraagt € 28,3k, negatief t.o.v. het begrote bedrag.

9. Toelichtingen

9.1 Toelichting op de balans per 31 december 2019

Activa	2019	2018
Inventaris		
Overige inventaris lopend boekjaar		520
Inventaris overig cumulatief	1.747.807	1.751.746
Afschrijving inventaris overig lopend boekjaar	-15.225	-54.023
Aanschafwaarde overige inv des-investering		-4.459
Afschr. overig inv des-inv cumulatief		4.459
Afschrijving inventaris overig cumulatief	-1.702.496	-1.652.931
	30.086	45.312
Hard-/software		
Hardware/software lopend boekjaar	115.392	33.614
Aanschafwaarde hardware/software desinvestering	-3.116	-326.438
Afschr. hard/software des-investering cumulatief	2.089	324.051
Hardware/software cumulatief	636.064	928.889
Afschrijving hardware/software lopend boekjaar	-75.022	-76.054
Afschrijving hardware/software cumulatief	-504.403	-752.400
	171.004	131.662
CMS		
Investering CMS lopend boekjaar	56.758	209.099
Investering CMS cumulatief	287.346	78.247
Afschrijving investering CMS lopend boekjaar	-82.353	-23.193
Afschrijving investering CMS cumulatief	-23.193	
	238.559	264.154
Investering verbouwing Utrecht		
Investering verbouwing Utrecht cumulatief	137.355	137.355
Afschr. inv verbouwing Utrecht lopend boekjaar	-45.785	-45.785
Afschr. inv verbouwing Utrecht cumulatief	-68.677	-22.893
	22.892	68.677
Debiteuren		
Debiteuren	6.382	10.453
	6.382	10.453
Overige vorderingen		
Voorschotten dienststreizen incidenteel		210
		210
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde bedragen	65.012	109.198
Nog te ontvangen bedragen	170.415	63.639
	235.427	172.836

Groepsmaatschappijen

RC Educaplan	-1.217.607	185.602
RC SLO	-178.032	-147.422
RC Clearing	471.424	471.424
RC SLO/Educaplan	924.214	-70.860
	0	438.744

2019**2018****Tegoeden bank- en girorekening**

ING Betaalrekening 66.48.64.880	315.838	207.584
ING Zakelijke rekening 66.48.51.908	2.615.129	1.193.391
ING Vermogen spaarrekening 66.48.64.880	1.057.002	1.057.002
ABN/AMRO PR.BNK 44.37.44.734	5.974.949	5.914.585
ABN/AMRO Zakelijk kwartaal deposito 50.21.17.281	521	521
ABN/AMRO Bestuurrekening 46.61.15.024	122	203
ABN/AMRO Bestuurrekening 59.26.51.142	22.021	22.184
ABN/AMRO Charitas Spaarrekening 48.10.46.496	149	148
	9.985.731	8.395.619

Kasmiddelen

Kas	3.145	2.555
	10.693.228	9.530.222

Passiva	2019	2018
Bestemmingsfonds publiek	757.016	274.860
Vrije reserve		
Onverdeeld resultaat	283.695	
Vrije reserve	5.270.209	5.752.365
	5.553.904	5.752.365
Overige voorzieningen		
Voorziening reorganisatie	87.124	188.663
Voorziening externe mobiliteit	8.943	8.943
Voorziening jubileumuitkering	182.892	200.873
	278.959	398.480
Onderhanden werk projectkosten		
OHW SLOA-projecturen	-531.700	-298.518
OHW SLOA-projectkosten	-3.317.223	-243.197
OHW commercieel geen BTW uren	-10.920	
OHW commercieel geen BTW kosten	-37.945	
Vooruit ontvangen termijnen interne projecten		-3.422
	-3.897.788	-545.137
Gedeclareerde termijnen		
Vooruitontvangen termijnen geen BTW	162.158	
Vooruitontvangen termijnen SLOA additioneel	4.962.495	650.001
	5.124.653	650.001
Crediteuren	287.512	528.901
Schuld ministerie van OCW		
Te vorderen SLOA innovatie/R&D	-16.264.095	-15.020.528
Ontvangen SLOA innovatie/R&D	16.264.095	14.826.808
Onderhanden werk aanv. project.	-1.116.194	-108.286
OCW te verrekenen subsidie Innovatie	-13.987.147	-14.118.127
OCW te ontvangen voorschot Innovatie	16.264.095	15.020.528
	1.160.754	600.395

Loonheffing		
Loonheffingen	469.921	565.562
	469.921	565.562
Omzetbelasting		
BTW af te dragen hoog (verkopen)	67.317	72.341
BTW afdracht	-60.606	-41.405
BTW voorgaande jaren		4.987
	6.711	35.924
Schulden ter zake van pensioenen		
Premie ABP Pensioen /NP	105.382	90.452
Premie VUT/FPU	13.534	13.033
Premie ABP AOP	1.880	2.090
Tussenrekening Lonen	3.667	3.667
Netto salarissen	4.805	6.925
Tussenrekening voorschotten salaris	1.826	2.038
Personeelsvereniging		1.881
Belaste vergoedingen	-938.630	-938.630
Onbelaste vergoedingen	-22.311	-22.311
Tegenrekening belaste vergoedingen/reiskosten	960.941	960.941
	131.094	120.086
Vakantietoeslag		
Reservering vakantietoeslag	277.885	266.943
Vakantiedagen		
Voorziening vakantiedagen	407.637	466.727
Accountants- en administratiekosten		
Nog te betalen accountantskosten		27.830
Overige overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	128.306	377.395
Nog af te rekenen projectsubsidies		9.893
	128.306	387.287
	10.693.228	9.530.222

9.2 Toelichting op het eigen vermogen

		31-12-2019	31-12-2018
Eigen vermogen (EV)			
Stand per 1 januari		6.027.225	5.128.500
Stand bestemmingsfonds publiek 31-12	757.016	274.860	
Stand vrije reserve 31-12	5.553.904	5.752.365	
Stand per 31 december EV		6.310.920	6.027.225
<i>Stand bestemmingsfonds publiek (BFP) 1-1</i>	274.860	0	
Correctie BFP 2018 in overleg met OCW	482.156	0	
Gewijzigde stand 1-1 na vaststelling OCW	757.016	0	
Correctie BFP vanuit vrije reserve*	0	274.860	
Stand per 31 december BFP		757.016	274.860
<i>Stand vrije reserve 1 januari</i>	5.752.365	5.128.500	
Correctie 2018 naar BFP in overleg met OCW	-482.156	0	
Resultaat boekjaar (incl.rente/ res.deelneming)	283.695	898.724	
Dotatie ten gunste van BFP uit vrije reserve	0	-274.860	
Stand per 31 december vrije reserve		5.553.904	5.752.364

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft bepaald dat een bestemmingsfonds publiek (BFP) gevormd dient worden. Het BFP bedraagt maximaal 10% van de over het laatste kalenderjaar verleende instellingssubsidie. Het BFP voldoet nog aan de voorgenoemde norm.

9.3 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa ziet er als volgt uit:

	Inrichting/ inventaris	Hardware	VBM*	Verbouw	Totaal
Stand per 1 januari 2019					
Aanschafprijs	1.747.807	636.064	287.346	137.355	2.808.573
Cumulatieve afschrijvingen en waardevermindering	<u>-1.702.496</u>	<u>-504.403</u>	<u>-23.193</u>	<u>-68.677</u>	<u>-2.298.768</u>
Boekwaarde	45.312	131.662	264.154	68.677	509.805
Mutaties in de boekwaarde:					
Investeringen	0	115.392	56.758	0	172.150
Desinvesteringen (aanschafwaarde)	0	-3.116		0	-3.116
Afschrijvingen	-15.225	-75.022	-82.353	-45.785	-218.384
Terugneming van waardevermindering (cumulatieve afschrijvingen)	<u>0</u>	<u>2.089</u>		<u>0</u>	<u>2.089</u>
Saldo	-15.225	39.343	-25.595	-45.785	-47.261
Stand per 31 december 2019					
Aanschafprijs	1.747.807	748.340	344.104	137.355	2.977.607
Cumulatieve afschrijvingen en waardevermindering	<u>-1.717.720</u>	<u>-577.335</u>	<u>-105.545</u>	<u>-114.462</u>	<u>-2.515.063</u>
Boekwaarde	30.087	171.005	238.559	22.892	462.544

* De post VBM (Vaste bedrijfsmiddelen) bestaat uit aanschaf, investeringen en afschrijvingen voor het Content Management Systeem (CMS).

9.4 Kortlopende schulden

		31-12-2019	31-12-2018
Voorgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW			
Onderhanden werk projectkosten	-3.901.589	-545.137	
Gedeclareerde termijnen	<u>5.124.654</u>	<u>650.001</u>	
Voorgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW		1.223.065	104.863
Uitsplitsing			
Onderhanden werk projectkosten SLOA	-3.852.724	-541.715	
Gedeclareerde termijnen SLOA	<u>4.962.496</u>	<u>650.001</u>	
Totaal SLOA		1.109.772	108.286
Onderhanden werk projectkosten niet SLOA	-48.865	-3.422	
Gedeclareerde termijnen niet SLOA	<u>162.158</u>	<u>-</u>	
Totaal niet SLOA		113.293	-3.422
		1.223.065	104.863
Uitsplitsing			
OCW/EZ			
Onderwijs, cultuur en wetenschap	1.060.976	494.195	
Economische zaken	<u>106.200</u>	<u>106.200</u>	
OCW/EZ		1.167.176	600.395
Crediteuren		287.512	528.901 1)
Belastingen en premies sociale verzekeringen		476.632	601.486 1)

1) 2018: Incl. presentatiecorrectie van crediteuren naar Loonheffing ad. € 563.770.

9.5 Toelichting vorderingen

		31-12-2019	31-12-2018
Overlopende activa			
Vooruitbetaalde huur	23.740	22.946	
Vooruitbetaalde onderhoudslicenties	24.701	15.891	
Vooruitbetaalde vakbeurs NOT	0	29.960	
Overige vooruitbetaalde bedragen	<u>16.572</u>	<u>40.401</u>	
		65.012	109.198
Nog te ontvangen rente	450	59.146	
Royalty's voorgaand jaar	10.000	0	
BTW voorgaand jaar	20.890	0	
Transitievergoeding UWV	132.397	0	
Overige nog te ontvangen bedragen	<u>6.678</u>	<u>4.493</u>	
		<u>170.415</u>	<u>63.639</u>
Totaal overlopende activa		235.427	172.836

9.6 Specificatie personeelsvoorzieningen

	Jubileum- uitkeringen	Externe mobiliteit	Reorganisatie	Totaal
Stand per 1 januari 2019	200.873	8.943	188.663	398.480
Dotaties	14.765	0		14.765
Onttrekkingen	32.746	0	101.540	134.286
Vrijval			0	0
Stand per 31 december 2019	182.892	8.943	87.124	278.959

10. Financiële instrumenten

Algemeen

SLO maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die SLO blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze instrumenten betreffen posten die in de balans zijn opgenomen, zoals vorderingen en schulden. De instelling handelt niet in deze financiële instrumenten en hanteert procedures en gedragsrichtlijnen zoals voor haar voorgeschreven om de omvang van het kredietrisico bij tegenpartijen te beperken.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn over het algemeen beperkt van omvang evenals het kredietrisico op deze vorderingen.

Renterisico

Het renterisico is nihil aangezien er geen sprake is van opgenomen leningen.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, zijnde vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Op 12-12-2019 is een huurovereenkomst ondertekend voor het kantoorpand in Amersfoort (circa 1.890 m²) voor de huurtermijn van 5 jaar, met als huringangsdatum 1 juli 2020. De aanvangshuurprijs van het gehuurde kantoorpand bedraagt op jaarbasis € 317.460 (inclusief 5% btw-compensatie). Daarnaast is in deze huurovereenkomst op jaarbasis een huurprijs ad € 44.770 voor parkeerplaatsen en € 80.026 voor servicekosten (op voorschotbasis) opgenomen. De waarborg bedraagt € 113.788 (drie maanden bruto huurverplichting). Over 2020 en 2021 is een huurkorting ad € 151.171 afgesproken, te verdelen over het eerste en tweede jaar.

De huurovereenkomst voor het kantoorpand in Enschede (1641 m²) die per 1 februari 2018 werd aangegaan is beëindigd per 1 juli 2020.

De onderverhuurovereenkomst die per 1 juli 2017 met de Vereniging PO-raad werd aangegaan voor een nevenlocatie van 480 m² voor de duur van 7 jaar; lopende tot en met 30 juni 2024 is eveneens beëindigd per 1 juli 2020.

Overzicht van alle huur- en leaseverplichtingen (x € 1.000)

Soort kosten	Locatie	van	t/m	2020	2021	2022	2023	2024	2025	totaal
Huur	Enschede	1-2-2018	1-7-2020	140						140
Huur	Utrecht	1-7-2017	1-7-2020	45						45
Service	Utrecht	1-7-2017	1-7-2020	30						30
Huur	Amersfoort	1-7-2020	30-6-2025	112	299	374	374	374	187	1.720
Service	Amersfoort	1-7-2020	30-6-2025	40	80	80	80	80	40	400
			Totaal	366	379	454	454	454	227	2.335

Overzicht van garanties (x € 1.000)

Soort/Cred.	Locatie	van	t/m	2020	2021	2022	2023	2024	2025	totaal
Waarborgsom	Amersfoort	2020	2020	114						114
										0
			Totaal	114	0	0	0		0	114

Overzicht van alle overige verplichtingen (x € 1.000)

Soort/Cred.	Locatie	van	t/m	2020	2021	2022	2023	2024	2025	totaal
InfoProjects	Enschede	31-5-2019	31-5-2021	44	18					62
Van Ree	Enschede	1-7-2019	30-6-2023	36	36	36				109
Canon	Enschede	29-9-2015	29-9-2020	5						5
DZAP	Amersfoort	2020	2020	39						39
T-Mobile	Enschede	1-7-2019	1-7-2022	31	31	15				77
			Totaal	155	85	52	0	0	0	292

11. Bezoldiging en WNT

11.1 Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

Bestuur

Gegevens 2019

bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvangen einde functievervulling in 2019

Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)

Dienstbetrekking?

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

Beloningen betaalbaar op termijn

Subtotaal

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag

Bezoldiging

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling

Gegevens 2018

bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2018

Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)

Dienstbetrekking?

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

Beloningen betaalbaar op termijn

Subtotaal

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

Bezoldiging

Drs. J. Divis	Drs. S. Tromp
Algemeen directeur	Directeur innovatie
Bestuurder	Bestuurder
01/01-31/12	01/01-31/12
1,0	1,0
ja	ja
125.925	114.935
19.846	19.313
145.771	134.248
194.000	194.000
N.v.t.	N.v.t.
145.771	134.248
N.v.t.	N.v.t.
N.v.t.	N.v.t.

Drs. J. Divis	Drs. S. Tromp
Algemeen directeur	Directeur innovatie
Bestuurder	Bestuurder
01/01-31/12	01/01-31/12
1,0	1,0
ja	ja
117.932	103.506
18.179	16.856
136.111	120.362
189.000	189.000
136.111	120.362

11.2 Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Raad van Toezicht (zie ook vervolg)

Gegevens 2019 (bedragen x €1)

	Mr. A.C. Wallast	Drs. J.H. van der Vegt MPM	Dr. A. Geurtsen RC
Functiegegevens	Voorzitter	Vice-voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12

Bezoldiging

Bezoldiging	12.000	8.000	8.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	12.000	8.000	8.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2018 (bedragen x €1)

	Mr. A.C. Wallast	Drs. J.H. van der Vegt MPM	Dr. A. Geurtsen RC
Functiegegevens	Voorzitter	Vice-voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12

Bezoldiging			
Bezoldiging	12.000	8.000	8.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900

Raad van Toezicht (vervolg)

Gegevens 2019 (bedragen x € 1)

	Prof. dr.W.M.G. Jochems	Prof. dr. M.L.L. Volman	Mevr. E. Diender-van Dijk MCM
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12

Bezoldiging

Bezoldiging	8.000	8.000	8.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	19.400	19.400	19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	8.000	8.000	8.000

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2018 (bedragen x €1)

	Prof. dr.W.M.G. Jochems	Prof. dr. M.L.L. Volman	Mevr.E. Diender-van Dijk MCM
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12	01/01-31/12	01/03-31/12

Bezoldiging

Bezoldiging	8.000	8.000	6.666
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.900	18.900	15.750

1) Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum 2019 (15% van € 194.000 voor de voorzitter; 10% voor een RvT-lid, naar rato van duur functievervulling in 2019).

2) Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum 2018 (15% van € 189.000 voor de voorzitter; 10% voor een RvT-lid, naar rato van duur functievervulling in 2018).

Enschede, 3 juni 2020

Directie:

Dhr. drs. J. Divis

Dhr. drs. S. Tromp

Raad van Toezicht:

Dhr. Mr. A.C. Wallast (voorzitter)

Dhr. drs. J.H. van der Vegt MPM

Dhr. dr. A. Geurtsen RC

Dhr. prof. dr. W.M.G. Jochems

Mevr. prof. dr. M.L.L. Volman

Mevr. E. Diender-van Dijk MCM

12. Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van de externe accountant van Ree (2018: Deloitte) zijn ten laste gebracht van de organisatie, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

	2019	2018
Onderzoek van de jaarrekening (1) (2)	16.940	54.450
Andere controleopdrachten	-	4.114
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-
IT Onderzoek	1.815	630
Andere niet controlediensten	<u>-</u>	<u>2.116</u>
	18.755	61.310

(1) Inclusief meerwerk 2018 betaald in 2019 € 6.555 en meerwerk 2017 betaald in 2018 € 8.470.

(2) Verschuiving van de accountantskosten naar het jaar waarin ze ook plaatsvinden.

13. Resultaatsbestemming

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2019

De jaarrekening 2019 is goedgekeurd in de Raad van Toezicht vergadering gehouden op 3 juni 2020. De Raad van Toezicht heeft de bestemming van het resultaat goedgekeurd conform het daartoe gedane voorstel.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2019

De directie stelt met goedkeuring van de Raad van Toezicht voor om het positief resultaat over het boekjaar 2019 ad. € 283.695 toe te voegen aan het eigen vermogen, en wel als volgt: € 12.528 aan de vrije reserve en € 271.167 aan het bestemmingsfonds publiek. Dit voorstel zal verwerkt worden na goedkeuring van het ministerie OCW.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

14. Verslag SLOA projecten

Het saldo per ultimo 2019 van ontvangen subsidies en gerealiseerde kosten (uren tegen kostprijs* en het totaal aan activiteitenkosten) bedraagt € 1.867.703 Na verrekening van de overschrijding ad € 7.833 (voor rekening van SLO) is het resterend saldo € 1.875.536.

Als basis voor de berekening van het saldo is een onderscheid gemaakt tussen:

- Instellingssubsidie, waarbij de gerealiseerde uren tegen het geldende voorcalculatorische SLOA-uurtarief zijn opgenomen;
- Projectsubsidie(s) < € 125.000, waarbij het geldende SLOA-uurtarief de basis is voor de afrekening.
- Projectsubsidie(s) > € 125.000, waarbij de gerealiseerde uren tegen nacalculatorische kostprijs zijn opgenomen.

Ad a. Instellingssubsidie

Een bedrag van € 154.928 is als resultaat instellingssubsidie toegevoegd aan bestemmingsfonds publiek (BFP). Een bedrag van € 526.929 zal aan OCW worden geretourneerd omdat hiervoor geen producten zijn opgeleverd. Daarnaast zal als gevolg van het bereiken van het plafond voor de vorming van het BFP zal € 153.264 worden geretourneerd naar OCW.

Over de wijze van verrekening vindt nader overleg met OCW plaats (Zie toelichting OCW). Voor de onderbouwing van voorgenoemde bedragen wordt verwezen naar respectievelijk 2 Kortlopende schulden en 4 Nadere toelichting tot bestemming resultaat 2019.

Ad b. Projectsubsidies

Van het in 2019 toegekende subsidiebedrag ad € 5.413.817 gaat € 71.484 retour naar OCW; het resterend saldo van € 1.119.996 wordt gebruikt voor de afronding van vier projecten in 2020. Voor een specificatie op projectniveau wordt verwezen naar paragraaf 10.2.

Kortlopende schulden

Onder de post Kortlopende schulden is het saldo subsidies van OCW/EZ opgenomen.

Verantwoord onder vooruit gefactureerde en ontvangen termijn OHW: doorloop projectsubsidies 2019 naar 2020.

Beschikking	Projectnummer	Toekenning	Realisatie	Saldo
A19E	7904	€ 3.100.669	€ 2.731.442	€ 369.227
A19F	7905	€ 450.000	€ 387.998	€ 62.002
A19I	7911	€ 32.000	€ 12.222	€ 19.778
A19J	7912	€ 838.112	€ 169.122	€ 668.990
Totaal		€ 4.420.781	€ 3.300.785	€ 1.119.996

Verantwoord onder de post OCW/EZ; te verrekenen subsidies:

OCW	€ 1.054.552
EZ	€ 106.200
Totaal	€ 1.160.752

Toelichting OCW

Saldo instellingssubsidie 2019 (zie 5 voor uitsplitsing) € 698.326

- Saldo projectsubsidies, te retourneren aan OCW 2019 € 71.484
- Saldo instellingssubsidie 2018, op nacalculatiebasis te retourneren aan OCW € 102.204
- Saldo instellingssubsidie 2018, toe te voegen aan vrije reserve EV (na afrekening op nacalculatie aan OCW (109.985-102.204) € 7.781
- Saldo instellingssubsidie 2017 € 60.198
- Correctie verrekening SLOA 2018 projecten (6.423 -/- 6.064) € 359

- Correctie verrekening SLOA 2019 projecten (22.076 -/- 17.936) € 4.140
- Correctie Onderhandenwerk 2019 naar 2020 € - 6.423
- Projectsubsidies 2018, te retourneren aan OCW (incl. Corr. 2018) € 126.953

Totaal OCW (1)

€ 1.054.552

Toelichting EZ

- Projectsubsidies van in 2017 afgeronde projecten, nog met EZ te verrekenen; A163 (7474) Vernieuwing examenprogramma beroepsgericht Groen 2016 t/m 2018 € 331
 Toekenning € 199.907
 Realisatie € 199.576
 Saldo retour EZ € 331
- Projectsubsidies van in 2015 afgeronde projecten, nog met EZ te verrekenen; A132 (7161) Implementatie geharmoniseerde landbouw examenprogramma's 2013-2014, verplichtingennummer 1300016075, brief d.d. 10-12-2013 met kenmerk DGA-AK/13206464 € 105.869
 Toekenning € 350.000
 Realisatie € 244.131
 Saldo retour EZ € 105.869
- Projectsubsidies van in 2014 afgeronde projecten, nog met EZ te verrekenen; A132 (7158) Implementatie geharmoniseerde landbouw examenprogramma's 2013-2014; 2013: verplichtingennummer 1300015660, brief d.d. 26-11-2013 met kenmerk DGA-AK/13182561; 2014: brief d.d. 15-4-2014 met kenmerk DGA-AK/14083413 € 0
 Toekenning 2013 € 109.987*
 Toekenning 2014 € 11.400**
 Totaal toekenning € 121.387
 Realisatie 2013 € 46.680
 Realisatie 2014 € 74.962
 Totaal realisatie € 121.642
 Saldo € - 255 (voor rekening SLO)

Totaal EZ (2)

€ 106.200

Totaal te verrekenen OCW/EZ (1+2)

€ 1.160.752

Onderstaande tabel geeft de financiële mutaties weer die in 2019 tussen (SLOA/commerciële) projecten hebben plaatsgevonden.

Van			Naar			Bedrag	Contactpersoon
Afd.	Projectcode	Projectnr.	Projectcode	Projectnr.			
PO	D19	7910D	A19H/VO/560048737	7910	602	M.M. van der Hoeven	
PO	D19	7913D	A19K/VO/560048737	7913	76.172	M.M. van der Hoeven	
PO	D19	7857D	19B3/VO/560047043	7857	<u>5.191</u>	M.M. van der Hoeven	
					81.965		

Deze mutaties hebben betrekking op de financiële bijdragen van deelnemers aan conferenties die binnen de commerciële projecten zijn verantwoord en die vervolgens als baten zijn overgeboekt naar de betreffende SLOA-projecten.

Voor een specificatie op projectniveau wordt verwezen naar paragraaf 14.1.

Nadere toelichting tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2019

Voorgesteld wordt het positief resultaat over het boekjaar 2019 ad € 161.767 in de jaarrekening toe te voegen aan het eigen vermogen, en als volgt te verdelen; € 6.841 naar de vrije reserve. € 154.926,- naar het bestemmingsfonds publiek (BFP).

(1) Instellingssubsidie

Toelichting:

Omzet SLOA Instelling (c.f. Baten & Lasten)	10.151.953	
Omzet SLOA instellingssubsidie (ter bepaling BFP)	<u>9.880.785</u>	
(1) Resultaat op nacalculatiebasis SLOA	271.167	Ten gunste van BFP

(2) Bepaling dotatie BFP : zie bijlage 10.3

Toekenning subsidie:	10.850.278	
Realisatie (nacalculatiebasis)	<u>9.880.785</u>	
(2) Saldo	969.493	
<i>Uitsplitsing:</i>		
BFP	484.707	Zie tabel 14.2
Retour OCW	<u>484.786</u>	Zie tabel 14.2
	969.493	

(3) Maximaal te vormen BFP 2019:

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft bepaald dat een BFP gevormd moet worden. Dit fonds bedraagt maximaal 10% van de over het laatste kalenderjaar verleende subsidies.

Verleende subsidie 2019	10.850.028	
Maximaal te vormen BFP	1.085.003	Zie (4) BFP

(4) Bestemmingsfonds publiek:

Stand BFP per 1-1-2019	274.860	
Correctie BFP 2018 in overleg met OCW	<u>482.156</u>	Dotatie vanuit vrije reserve
Gewijzigde stand per 1 januari na vaststelling	757.016	N.B. Nog geen def. subsidievestigstelling ontvangen
Dotatie vanuit resultaat 2019	271.167	Zie ook (5) Schuld OCW
Dotatie saldi gerealiseerde SLOA-opdrachten	<u>213.541</u>	Zie tabel 14.1
Totaal stand per 31 december	1.241.723	N.B. Max. van € 1.085.003 overschreden
Aftopping (retour OCW)	<u>-156.720</u>	Zie (5) schuld OCW
Totaal (na aftopping)	<u>1.085.003</u>	

(5) Schuld OCW

Saldo instellingssubsidie 2019	698.326	Zie tabel 14.1 op voorcalculatiebasis
---------------------------------------	----------------	---------------------------------------

Uitsplitsing:

Retour OCW wegens niet opgeleverde producten	484.786	Zie tabel 14.2 nacalculatiebasis
--	---------	----------------------------------

Retour aftopping BFP	156.720	Zie (4) BFP
		* Saldo dotatie vanuit resultaat
Saldo instellingssubsidie 2019, dotatie BFP	56.820	ad € 327.987 -271.167

Saldi instellingsubsidie 2019	<u>698.326</u>
--------------------------------------	-----------------------

* Saldo betreft het verschil tussen:

Dotatie saldi gerealiseerde SLOA opdrachten	484.707	Zie tabel 14.2
Af: Aftopping	<u>156.720</u>	
Saldo dotatie BFP:	327.987	Restant dotatie na aftopping
Waarvan uit resultaat t.g.v. BFP	271.167	
Waarvan uit Schuld OCW t.g.v. BFP	56.820	

De instellingssubsidies worden jaarlijks toegekend op basis van een vast bedrag.

De toekenning van de projectsubsidies fluctueren op jaarbasis.

De vaste kosten worden gedekt door de instellingssubsidies.

14.1 Verrekeningsformulier voorschotten SLOA

Beschikking/briefnr.	Besch./ proj.code	Prj.	toekenning subsidie	Eigen en						afgerond			naar egalitatie									
				egalitatie 31-12- 2018	overige bijdragen	realisatie per 31-12-2019	Totaal	Realisatie A- kosten	Realisatie uren	verschil	(n=nee)	retour OCW		OHW								
VO/560047043	19A	€	4.265.049	€	-	€	-	€	4.101.349	€	75.310	€	4.026.040	€	163.700	€	-	€	163.700			
VO/560047043	19B1	€	143.000	€	-	€	-	€	139.707	€	1.444	€	138.263	€	3.293	€	-	€	3.293			
VO/560047043	19B10	€	57.999	€	-	€	-	€	20.010	€	1.392	€	18.618	€	37.989	n	€	37.989	€	-	€	-
VO/560047043	19B11	€	349.000	€	-	€	-	€	230.740	€	10.630	€	220.111	€	118.260	n	€	118.260	€	-	€	-
VO/560047043	19B12	€	58.000	€	-	€	-	€	52.903	€	41.567	€	11.336	€	5.097	€	-	€	-	€	5.097	
VO/560047043	19B13a	€	243.000	€	-	€	-	€	199.700	€	8.573	€	191.128	€	43.300	€	-	€	-	€	43.300	
VO/560047043	19B13b	€	78.001	€	-	€	-	€	74.429	€	2.280	€	72.150	€	3.572	€	-	€	-	€	3.572	
VO/560047043	19B14	€	68.000	€	-	€	-	€	71.947	€	9.596	€	62.351	€	-3.947	€	-	€	-	€	-3.947	
VO/560047043	19B15a	€	131.000	€	-	€	-	€	129.687	€	14.189	€	115.498	€	1.313	€	-	€	-	€	1.313	
VO/560047043	19B15b	€	180.000	€	-	€	-	€	155.049	€	7.735	€	147.314	€	24.951	n	€	24.951	€	-	€	-
VO/560047043	19B15c	€	100.000	€	-	€	-	€	92.074	€	314	€	91.760	€	7.926	n	€	7.926	€	-	€	-
VO/560047043	19B16	€	97.000	€	-	€	-	€	104.098	€	9.234	€	94.864	€	-7.098	€	-	€	-	€	-7.098	
VO/560047043	19B17	€	20.000	€	-	€	-	€	19.731	€	791	€	18.940	€	269	€	-	€	-	€	269	
VO/560047043	19B18	€	75.000	€	-	€	-	€	68.795	€	4.465	€	64.331	€	6.205	€	-	€	-	€	6.205	
VO/560047043	19B19	€	75.000	€	-	€	-	€	27.803	€	770	€	27.033	€	47.197	n	€	47.197	€	-	€	-
VO/560047043	19B20	€	180.000	€	-	€	-	€	182.679	€	13.967	€	168.712	€	-2.679	€	-	€	-	€	-2.679	
VO/560047043	19B2a	€	134.000	€	-	€	-	€	132.902	€	-307	€	133.209	€	1.098	€	-	€	-	€	1.098	
VO/560047043	19B2b	€	134.000	€	-	€	-	€	155.674	€	27.369	€	128.306	€	-21.674	€	-	€	-	€	-21.674	
VO/560047043	19B3	€	85.000	€	-	€	-	€	85.817	€	1.694	€	84.123	€	-817	€	-	€	-	€	-817	
VO/560047043	19B4a	€	117.000	€	-	€	-	€	115.546	€	12.385	€	103.161	€	1.454	€	-	€	-	€	1.454	
VO/560047043	19B4b	€	380.000	€	-	€	-	€	378.203	€	378.203	€	-	€	1.797	€	-	€	-	€	1.797	
VO/560047043	19B5	€	603.000	€	-	€	-	€	555.284	€	154.481	€	400.804	€	47.716	€	-	€	-	€	47.716	
VO/560047043	19B6	€	156.000	€	-	€	-	€	145.771	€	1.240	€	144.532	€	10.229	€	-	€	-	€	10.229	
VO/560047043	19B7	€	213.205	€	-	€	-	€	216.371	€	9.468	€	206.903	€	-3.166	€	-	€	-	€	-3.166	
VO/560047043	19B8	€	135.999	€	-	€	-	€	92.537	€	520	€	92.017	€	43.462	n	€	43.462	€	-	€	-
VO/560047043	19B9	€	49.000	€	-	€	-	€	48.072	€	1.030	€	47.042	€	928	€	-	€	-	€	928	
VO/560047043	19C	€	2.334.025	€	-	€	-	€	2.129.024	€	405.091	€	1.723.933	€	205.001	n	€	205.001	€	-	€	-
VO/560047043	19D2	€	370.000	€	-	€	-	€	402.887	€	169.429	€	233.458	€	-32.887	€	-	€	-	€	-32.887	
VO/560047043	19D3	€	19.000	€	-	€	-	€	23.160	€	-	€	23.160	€	-4.160	€	-	€	-	€	-4.160	
subtotaal regulier		€	10.850.278	€	-	€	-	€	10.151.952	€	1.362.860	€	8.789.091	€	698.326	€		484.786	€	-	€	213.541

Beschikking/briefnr.	Besch./ proj.code	Prj.	toekenning subsidie	Eigen en						afgerond				naar egalitatie								
				egalitatie 31-12- 2018	overige bijdragen	realisatie per 31-12-2019	Totaal Realisatie A- kosten	Realisatie uren	verschil	(n=nee)	retour OCW	OHW										
VO/560048737	A19B	€	125.176	€	-	€	-	€	118.260	€	3.611	€	114.650	€	6.916	€	6.916	€	-	€	-	
VO/560048737	A19C	€	282.460	€	-	€	-	€	270.162	€	20.563	€	249.599	€	12.298	€	12.298	€	-	€	-	
VO/560048737	A19D	€	184.000	€	-	€	-	€	168.831	€	16.084	€	152.747	€	15.169	€	15.169	€	-	€	-	
VO/560048737	A19E	€	3.100.669	€	-	€	-	€	2.731.442	€	2.731.442	€	-	€	369.227	n	€	-	€	369.227	€	-
VO/560048737	A19F	€	450.000	€	-	€	-	€	387.998	€	176.992	€	211.006	€	62.002	n	€	-	€	62.002	€	-
VO/560048737	A19G	€	230.000	€	-	€	-	€	199.137	€	532	€	198.606	€	30.863	€	30.863	€	-	€	-	
VO/560048737	A19H	€	91.400	€	-	€	-	€	91.346	€	21.734	€	69.612	€	54	€	54	€	-	€	-	
VO/560053343	A19I	€	32.000	€	-	€	-	€	12.222	€	-	€	12.222	€	19.778	n	€	-	€	19.778	€	-
VO/560048737	A19J	€	838.112	€	-	€	-	€	169.122	€	136.725	€	32.397	€	668.990	n	€	-	€	668.990	€	-
VO/560048737	A19K	€	80.000	€	-	€	-	€	87.110	€	60.909	€	27.118	€	-7.110	€	-	€	-	€	-	
VO/560037845	A18C	€	-	€	8.989	€	-	€	9.350	€	9.350	€	-	€	-361	€	-	€	-	€	-	
VO/560037845	A18D	€	-	€	106.586	€	-	€	100.401	€	40.435	€	59.965	€	6.185	€	6.185	€	-	€	-	
subtotaal SLOA incidenteel		€	5.413.817	€	115.575	€		€	4.345.383	€	3.218.378	€	1.127.922	€	1.184.009	€	71.484	€	1.119.996	€	-	

sloa Totaal	€	16.264.095	€	115.575	€	-	€	€	14.497.335	€	4.581.238	€	9.917.013	€	1.882.335
															€ 556.270
															€ 1.119.996
															€ 213.541

14.2 Bepaling bestemmingsfonds publiek

Beschikingsbriefnr.	Besch./ proj.code Prj.	toekenning subsidie	egalitatie 31-12- 2018	Eigen en overige bijdragen	Realisatie A- kosten		Realisatie uren		afgerond (n=nee)	retour OCV	OHW	naar egalitatie
					realisatie Totaal per 31-12-2019	31-12-2019	31-12-2019	verschil				
VO/560047043	19A	€ 4.265.049	€ -	€ -	€ 4.101.349	€ 75.310	€ 4.026.040	€ 163.700		€ -	€ -	€ 163.700
VO/560047043	19B1	€ 143.000	€ -	€ -	€ 139.707	€ 1.444	€ 138.263	€ 3.293		€ -	€ -	€ 3.293
VO/560047043	19B10	€ 57.999	€ -	€ -	€ 20.010	€ 1.392	€ 18.618	€ 37.989	n	€ 37.989	€ -	€ -
VO/560047043	19B11	€ 349.000	€ -	€ -	€ 230.740	€ 10.630	€ 220.111	€ 118.260	n	€ 118.260	€ -	€ -
VO/560047043	19B12	€ 58.000	€ -	€ -	€ 52.903	€ 41.567	€ 11.336	€ 5.097		€ -	€ -	€ 5.097
VO/560047043	19B13a	€ 243.000	€ -	€ -	€ 199.700	€ 8.573	€ 191.128	€ 43.300		€ -	€ -	€ 43.300
VO/560047043	19B13b	€ 78.001	€ -	€ -	€ 74.429	€ 2.280	€ 72.150	€ 3.572		€ -	€ -	€ 3.572
VO/560047043	19B14	€ 68.000	€ -	€ -	€ 71.947	€ 9.596	€ 62.351	€ -3.947		€ -	€ -	€ -3.947
VO/560047043	19B15a	€ 131.000	€ -	€ -	€ 129.687	€ 14.189	€ 115.498	€ 1.313		€ -	€ -	€ 1.313
VO/560047043	19B15b	€ 180.000	€ -	€ -	€ 155.049	€ 7.735	€ 147.314	€ 24.951	n	€ 24.951	€ -	€ -
VO/560047043	19B15c	€ 100.000	€ -	€ -	€ 92.074	€ 314	€ 91.760	€ 7.926	n	€ 7.926	€ -	€ -
VO/560047043	19B16	€ 97.000	€ -	€ -	€ 104.098	€ 9.234	€ 94.864	€ -7.098		€ -	€ -	€ -7.098
VO/560047043	19B17	€ 20.000	€ -	€ -	€ 19.731	€ 791	€ 18.940	€ 269		€ -	€ -	€ 269
VO/560047043	19B18	€ 75.000	€ -	€ -	€ 68.795	€ 4.465	€ 64.331	€ 6.205		€ -	€ -	€ 6.205
VO/560047043	19B19	€ 75.000	€ -	€ -	€ 27.803	€ 770	€ 27.033	€ 47.197	n	€ 47.197	€ -	€ -
VO/560047043	19B20	€ 180.000	€ -	€ -	€ 182.679	€ 13.967	€ 168.712	€ -2.679		€ -	€ -	€ -2.679
VO/560047043	19B2a	€ 134.000	€ -	€ -	€ 132.902	€ -307	€ 133.209	€ 1.098		€ -	€ -	€ 1.098
VO/560047043	19B2b	€ 134.000	€ -	€ -	€ 155.674	€ 27.369	€ 128.306	€ -21.674		€ -	€ -	€ -21.674
VO/560047043	19B3	€ 85.000	€ -	€ -	€ 85.817	€ 1.694	€ 84.123	€ -817		€ -	€ -	€ -817
VO/560047043	19B4a	€ 117.000	€ -	€ -	€ 115.546	€ 12.385	€ 103.161	€ 1.454		€ -	€ -	€ 1.454
VO/560047043	19B4b	€ 380.000	€ -	€ -	€ 378.203	€ 378.203	€ -	€ 1.797		€ -	€ -	€ 1.797
VO/560047043	19B5	€ 603.000	€ -	€ -	€ 555.284	€ 154.481	€ 400.804	€ 47.716		€ -	€ -	€ 47.716
VO/560047043	19B6	€ 156.000	€ -	€ -	€ 145.771	€ 1.240	€ 144.532	€ 10.229		€ -	€ -	€ 10.229
VO/560047043	19B7	€ 213.205	€ -	€ -	€ 216.371	€ 9.468	€ 206.903	€ -3.166		€ -	€ -	€ -3.166
VO/560047043	19B8	€ 135.999	€ -	€ -	€ 92.537	€ 520	€ 92.017	€ 43.462	n	€ 43.462	€ -	€ -
VO/560047043	19B9	€ 49.000	€ -	€ -	€ 48.072	€ 1.030	€ 47.042	€ 928		€ -	€ -	€ 928
VO/560047043	19C	€ 2.334.025	€ -	€ -	€ 2.129.024	€ 405.091	€ 1.723.933	€ 205.001	n	€ 205.001	€ -	€ -
VO/560047043	19D2	€ 370.000	€ -	€ -	€ 402.887	€ 169.429	€ 233.458	€ -32.887		€ -	€ -	€ -32.887
VO/560047043	19D3	€ 19.000	€ -	€ -	€ 23.160	€ -	€ 23.160	€ -4.160		€ -	€ -	€ -4.160
Totaal regulier		€ 10.850.278	€ -	€ -	€ 10.151.952	€ 1.362.860	€ 8.789.091	€ 698.326		€ 484.786	€ -	€ 213.541

Beschikingsbriefnr.	Besch./ proj.code Prj.	toekenning subsidie	realisatie VC		Verschil Subs. Real VC	Realisatie A- kosten		Realisatie uren vc tarief		werkelijke uren	realisatie uren (NC tarief)		Naar egalitatie op			
			Totaal per 31-12- 2019	2019		31-12-2019	31-12-2019	31-12-2019	31-12-2019		realisatie NC	NC	NC	OHW	RetourOCW	
VO/560047043	19A	€ 4.265.049	€ 4.101.349	€ 163.700	€ 163.700	€ 75.310	€ 4.026.040	€ 35.107	€ 3.906.937	€ 3.982.247	€ 282.802	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B1	€ 143.000	€ 139.707	€ 3.293	€ 3.293	€ 1.444	€ 138.263	€ 3.293	€ 134.216	€ 135.661	€ 7.339	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B10	€ 57.999	€ 20.010	€ 37.989	€ 1.392	€ 18.618	€ 37.989	€ 18.020	€ 19.412	€ 598	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 37.989	-
VO/560047043	19B11	€ 349.000	€ 230.740	€ 118.260	€ 10.630	€ 220.111	€ 118.260	€ 213.559	€ 224.188	€ 6.552	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 118.260	-
VO/560047043	19B12	€ 58.000	€ 52.903	€ 5.097	€ 41.567	€ 11.336	€ 5.097	€ 10.913	€ 52.480	€ 5.520	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B13a	€ 243.000	€ 199.700	€ 43.300	€ 8.573	€ 191.128	€ 43.300	€ 185.365	€ 193.937	€ 49.063	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B13b	€ 78.001	€ 74.429	€ 3.572	€ 2.280	€ 72.150	€ 3.572	€ 69.936	€ 72.216	€ 5.785	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B14	€ 68.000	€ 71.947	€ -3.947	€ 9.596	€ 62.351	€ -3.947	€ 60.479	€ 70.075	€ -2.075	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B15a	€ 131.000	€ 129.687	€ 1.313	€ 14.189	€ 115.498	€ 1.313	€ 111.811	€ 126.000	€ 5.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B15b	€ 180.000	€ 155.049	€ 24.951	€ 7.735	€ 147.314	€ 24.951	€ 142.709	€ 150.444	€ 4.604	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 24.951	-
VO/560047043	19B15c	€ 100.000	€ 92.074	€ 7.926	€ 314	€ 91.760	€ 7.926	€ 89.013	€ 89.327	€ 2.747	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 7.926	-
VO/560047043	19B16	€ 97.000	€ 104.098	€ -7.098	€ 9.234	€ 94.864	€ -7.098	€ 91.939	€ 101.173	€ -4.173	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B17	€ 20.000	€ 19.731	€ 269	€ 791	€ 18.940	€ 269	€ 18.379	€ 19.170	€ 830	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B18	€ 75.000	€ 68.795	€ 6.205	€ 4.465	€ 64.331	€ 6.205	€ 62.179	€ 66.644	€ 8.356	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B19	€ 75.000	€ 27.803	€ 47.197	€ 770	€ 27.033	€ 47.197	€ 26.232	€ 27.002	€ 800	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 47.197	-
VO/560047043	19B20	€ 180.000	€ 182.679	€ -2.679	€ 13.967	€ 168.712	€ -2.679	€ 163.637	€ 177.604	€ 2.396	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B2a	€ 134.000	€ 132.902	€ 1.098	€ -307	€ 133.209	€ 1.098	€ 128.744	€ 128.437	€ 5.563	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B2b	€ 134.000	€ 155.674	€ -21.674	€ 27.369	€ 128.306	€ -21.674	€ 124.287	€ 151.656	€ -17.656	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B3	€ 85.000	€ 85.817	€ -817	€ 1.694	€ 84.123	€ -817	€ 81.474	€ 83.167	€ 1.833	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B4a	€ 117.000	€ 115.546	€ 1.454	€ 12.385	€ 103.161	€ 1.454	€ 99.537	€ 111.922	€ 5.078	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B4b	€ 380.000	€ 378.203	€ 1.797	€ 378.203	€ -	€ 1.797	€ -	€ 378.203	€ 1.797	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B5	€ 603.000	€ 555.284	€ 47.716	€ 154.481	€ 400.804	€ 47.716	€ 387.447	€ 541.927	€ 61.073	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B6	€ 156.000	€ 145.771	€ 10.229	€ 1.240	€ 144.532	€ 10.229	€ 140.050	€ 141.290	€ 14.710	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B7	€ 213.205	€ 216.371	€ -3.166	€ 9.468	€ 206.903	€ -3.166	€ 200.362	€ 209.830	€ 3.375	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19B8	€ 135.999	€ 92.537	€ 43.462	€ 520	€ 92.017	€ 43.462	€ 89.119	€ 89.639	€ 2.898	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 43.462	-
VO/560047043	19B9	€ 49.000	€ 48.072	€ 928	€ 1.030	€ 47.042	€ 928	€ 45.248	€ 46.278	€ 2.722	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19C	€ 2.334.025	€ 2.129.024	€ 205.001	€ 405.091	€ 1.723.933	€ 205.001	€ 1.668.209	€ 2.073.300	€ 55.724	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 205.001	-
VO/560047043	19D2	€ 370.000	€ 402.887	€ -32.887	€ 169.429	€ 233.458	€ -32.887	€ 225.660	€ 395.089	€ -25.089	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
VO/560047043	19D3	€ 19.000	€ 23.160	€ -4.160	€ -	€ 23.160	€ -4.160	€ 22.463	€ 22.463	€ -3.463	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
Totaal Regulier		€ 10.850.278	€ 10.151.952	€ 698.326	€ 1.362.860	€ 8.789.091	€ 569.733	€ 8.517.925	€ 9.880.785	€ 484.707	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 484.786	-

15. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant



Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Leerplanontwikkeling

Koolhovenstraat 11
3772 MT Barneveld
Postbus 272
3770 AG Barneveld

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

T (0342) 40 85 08
F (0342) 40 81 41
barneveld@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 08107895

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening van Stichting Leerplanontwikkeling te Enschede gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Leerplanontwikkeling per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, Titel 9 Boek 2 BW, de Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt en de bepalingen bij of krachtens de WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de subsidiebeschikkingen, Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt en het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Leerplanontwikkeling zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Bestuursverslag;
- Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- de vereiste informatie bevat zoals die op grond van de RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, Titel 9 Boek 2 BW, de Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, Titel 9 Boek 2 BW, de Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, Titel 9 Boek 2 BW, de Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze

controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen en het Controleprotocol WNT. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Barneveld, 12 juni 2020

Van Ree Accountants

w.g.

M.A. (Marien) Rozendaal RA



slo

Hoofdlocatie
Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Nevenlocatie
Aidadreef 4
3561 GE Utrecht

Postadres
Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40
E info@slo.nl
www.slo.nl

 [company/slo](https://www.linkedin.com/company/slo)

 [SLO_nl](https://twitter.com/SLO_nl)